

Slovenski VESTNIK

LETNIK XLII.

CELOVEC, PETEK 17. APRIL 1987

ŠTEV. 16 (2323)

Izjave med obiskom ministrice za pouk so povzročile zaskrbljenost in ogorčenje

Obisk ministrice za pouk dr. Hilde Hawlicek prejšnji teden na Koroškem, o katerem smo obširno poročali že v zadnji številki, je zaradi nekaj izjav, ki jih je bilo ob tej priložnosti slišati od nje same in tudi od deželnega glavarja Wagnerja, predvsem med neposredno prizadeto slovensko narodno skupnostjo povzročil novo zaskrbljenost in upravičeno ogorčenje.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm je v tej zvezi poudaril, da za koroške Slovence ostajajo slej ko prej mero-dajna zagotovila kanclerja Vranitz-

kega, da mora priti v vprašanju dvojezičnega šolstva do sporazumne rešitve, pri kateri morajo Slovenci enakopravno sodelovati. Tudi ministrica Hawlicek je pri februarjem razgovoru s predstavniki koroških Slovencev jasno izjavila, da bo zvezna komisija obravnavala vse predloge in modele ter na podlagi le-teh izdelala svoj predlog za izboljšanje pouka za vse otroke.

Med obiskom na Koroškem je ministrica imela priložnost spoznati koroško stvarnost, je menil Sturm:

deželni glavar in šolska oblast sta ji na primeru dveh šol prikazala ločevalni model, v Bilčovsu pa je ministrica v razgovoru s starši in učitelji lahko spoznala drugo plat, namreč željo ljudi, ki hočejo skupno šolo sožitja in sodelovanja brez ločevanja. „Zato smo z začudenjem prebrali v tisku njene izjave, da bolj ali manj sprejema koroški pedagoški model. Očitno je deželni glavar izvajal nanjo tak pritisk, da je pač izjavila to, kar uradna Koroška rada sliši.“

V smislu konstruktivnega nadaljnega dela zvezne ekspertne komisije upamo, je dejal tajnik ZSO, da se je ministrica Hawlicek po vrnitvi na Dunaj spet povrnila k svojemu stališču, da mora namreč zvezna komisija priti do rešitve brez veta s katerekoli strani – na podlagi strokovnih pedagoških argumentov.

Osrednji tajnik NSKS Franc Wedenig je izrazil razočaranje, da se ministrica po obisku komaj dveh šol na Koroškem zdaj zavzema za ločevalni model koroške pedagoške komisije in da je „prevzela linijo koroškega Heimatdiensta“. Potemtakem prejšnje trditve ministrice, da si prizadeva za skupno rešitev ob upoštevanju koroških Slovencev in v sodelovanju z njimi, niso več verodostojne, je dejal Wedenig in dodal, da je ministrica s tem svojim stališčem že vnaprej določila tudi rezultat posvetovalne zvezne strokovne komisije.

Prav tako se je v tem vprašanju izjavil predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov Fric Kumler, ki je med drugim dejal: „Zelo smo ogorčeni, da za ministrico za pouk ne veljajo več pedagoški argumenti, temveč izključno volilno-tak-tični, saj je znano, da bodo kmalu spet deželnozborske volitve.“

SPZ k šolskemu vprašanju:

Zahtevamo rešitev v prid sporazumevanju med obema narodoma na Koroškem

V smislu sklepa zadnjega občnega zbora Slovenske prosvetne zveze je Upravni odbor SPZ k vprašanju dvojezičnega šolstva na dvojezičnem ozemlju Koroške sprejel naslednje rešitve:

Zaskrbljeni ugotavljamo, da vse v deželnem zboru zastopane stranke na Koroškem trdovratno vztrajajo s svojim tako imenovanim pedagoškim modelom na ločitvi šoloobveznih otrok po narodnostnih kriterijih. Ta ločitveni model je v diametralnem nasprotju s strokovnimi in pedagoškimi dognanji bikulturne vzgoje in preprečuje vsakršno sožitje v šoli. Ves model pa je tudi v hudem nasprotju z novim učnim načrtom avstrijske šole, ki socialno učenje vključuje kot integrativen del v celotno strukturo učnega procesa.

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu si prizadeva, da bi s kulturnim sodelovanjem s sosednim narodom v deželi zblíževala nemško- in slovenskogovor-če, vendar tudi pri tem ugotavlja, da tisti, ki zahtevajo ločevanje v šolah, nastopajo tudi proti kulturni izmenjavi v deželi.

Načrtom za ločitveni šolski model koroškega deželnega zbora botruje nacionalistična politika, zato apeliramo na komisijo pri zveznem ministrstvu za pouk, umetnost in šport na Dunaju, da poišče sprejemljivo rešitev na podlagi strokovno in pedagoško zasnovanih predlogov za ohranitev in izboljšanje dvojezičnega pouka na dvojezičnem ozemlju južne Koroške.

Apeliramo na odgovorne činitelje v deželi in državi, da se predlogi koroških Slovencev utemeljeni s pomočjo Univerze za izobraževalne vede v Celovcu v komisiji pri ministrstvu za pouk, umetnost in šport na Dunaju upoštevajo kot izhodišče za strokovno zasnovano rešitev dvojezičnega šolstva v prid sporazumevanju med obema narodoma na Koroškem.

MESECA MAJA BO SPET VPISOVANJE ŠOLARJEV:

Poslužite se svoje pravice –
prijavite svoje otroke k dvojezičnemu pouku

PREBERITE

na strani

- 2 Pogovor z vodjo manjšinskega šolskega oddelka dr. Inzkom
- 3 SPD „Dobrač“ na Brnci: Premiera komedije „Nenavaden dogodek“
- 4 Seja Kmetijske zbornice
- 5 Zadržno pismo
- 6 Bralci o šolstvu
- 8 Nogometni pokal: SAK igra jutri v Šentvidu

Bralcem in prijateljem našega lista želimo prijetne velikonočne praznike!
Slovenski vestnik
uredništvo in uprava

„Obir“ brani svojo samostojnost

Beljaška tovarna celuloze je kljub ogromnim subvencijam iz javnih sredstev (govora je o več kot 600 milijonih šilingov!) menda slej ko prej v hudih gospodarskih težavah. Kako resen je njen položaj, kaže že dejstvo, da se z zadevo bavi poseben odbor deželnega zbora, katerega člani so v ponedeljek svojo „sejo“ celo preme-stili v tovarno samo.

Po „zaslugi“ Haiderja, ki je zaupne informacije spet enkrat izkoristil v javnosti, pa je bilo z beljaško tovarno povezano tudi vprašanje tovarne „Obir“ na Reberci. Med drugim je bila v tisku objavljena vest, ki govori o morebitni udeležbi tovarne „Obir“ pri beljaškem podjetju oz. celo o možnosti združitve obeh tovarn.

Tako vodstvo kot tudi zastopstvo delojemalcev tovarne „Obir“ sta take vesti odločno zavrnila ter poudarila samostojnost podjetja. Med drugim je bilo opozorjeno, da so strokovnjaki tovarne „Obir“ s pomočjo pristojnih in mednarodnih priznanih ustanov izdelali načrte, po katerih naj bi

tovarna rešila pereča vprašanja onesnaževanja okolja. Po teh načrtih, ki so bili posredovani pristojnim dejavnikom v občini, okraju in deželi, je zagotovljen nadaljnji obstoj tovarne na Reberci. Zato poročila, ki spravljajo tovarno „Obir“ v zvezo s težavami beljaškega podjetja, odločno zavračajo in poudarjajo, da ni razumljivo niti pošteno, če brez tovarne „Obir“ razpravljajo o njeni udeležbi pri beljaškem podjetju in hočejo manipulirati z njenimi odjemalci, njenim kapitalom in tehničnim znanjem.

S strani tovarne „Obir“ je bilo posebej poudarjeno, da je podjetje na Reberci v zadnjih letih dobro gospodarilo in pri tem vložilo velika sredstva v modernizacijo obratovanja, zato upravičeno pričakujejo, da bo tovarna pri reševanju vprašanj okolja deležna ustrezne podpore s strani dežele in države, da bodo zagotovljena delovna mesta v območju, katerega prebivalstvo bi bilo sicer izpostavljeno nevarnosti gospodarskega in kulturnega poloma.

Zveza koroških partizanov

vabi na

spominsko svečanost
ob obletnici
smrti narodnega heroja
Franca Pasterka-Lenarta

ki bo v nedeljo 26. aprila 1987 ob 11. uri pri spomeniku padlim borcem in žrtvam fašizma na pokopališču v Železni Kapli.

Na sporedu bodo: polaganje vencev, govor in pevski nastop.

Z udeležbo na svečanosti počastimo spomin na vse tiste, ki so se borili in se žrtvovali v boju proti nacifašizmu – za svet miru, svobode in enakopravnega sožitja!

Odbor

Kdo je pod pritiskom?

Na vsa naša previdna in vznemirjena vprašanja, če morda na kateri izmed šol že preizkušajo koroški pedagoški model, smo v zadnjih mesecih dobivali pomirjujoče – če ne zasmehujoče odgovore. Pa kljub temu nismo verjeli vsem zatrjevanjem.

Ob uradnem obisku ministrice za pouk, dr. Hilde Hawlicek, pa smo iz poluradne „Kärntner Tageszeitung, KTZ“ izvedeli, da so ji na ljudski šoli v Žihpoljah „v praksi“ ponazorili pouk koroškega pedagoškega modela. Sam glavni urednik je to napisal.

Kako neki so mogli prikazati pedagoški model v praksi, če ga niso že dalj časa prej preizkušali, javnosti pa to zatajevali? Neglede na dejstvo, da celotne razsežnosti pedagoškega modela tudi najbolj brihtni ministrici ni mogoče prikazati v eni ali dveh urah, se na tem primeru vidi never-

jetno zavajanje javnosti. Dvojna igra.

Dva dni zatem smo v istem časopisu brali pod naslovom „Unter Druck“ hude očitke „slovenskim funkcionarjem“, katerih se južnokoroški učitelji bolj bojijo kot lastnih predstojnikov. Menda je nekdo poklical učitelje, ki so bili aktivni pri obisku ministrice, naj bi dajali izjave, ki bi omajale izjave dr. Hawlickove.

Zgleda, da pri tem nekdo ni čisto prepričan v slepo poslušnost vseh učiteljev, sicer bi si ne izmišljal „strahu učiteljev pred slovenskimi funkcionarji“, kajti kdor pozna koroško šolsko resničnost, ve, da se le v izjemnih primerih kdo upa zoperstavljati šolski oblasti.

Povrh tega: kdo je v tej deželi pod pritiskom? Večina?

strašni

Bo „koroška TV“ tudi slovenska?

ORF pod vodstvom svojega novega „generala“ Podgorskega pripravlja nov razpored svojih oddaj. V tem okviru naj bi začeli uresničevati tudi regionalizacijo na področju televizije. KTZ je zadnjo soboto že zmagoslavno poročala, da je dvojici Podgorski-Metelko (koroški zastopnik v kuratoriju ORF Siegfbert Metelko je trenutno predsednik tega foruma – op. ured.) v nekaj mesecih uspelo uresničiti, o čemer se je v Bacherjevi dobi samo govorilo.

Po tem poročilu bo Koroška dobila svojo „lastno TV“, ki bo v prvi fazi tedensko izdelala in oddajala 75 minut več lastnega sporeda, namenjenega „ekskluzivno“ Koroški in Korošcem. Skupaj s Štajersko, s katero si lokalne oddaje že doslej deli, bo Koroška po novem razporedu dnevno oddajala četrtinski spored, ki ga bo mogoče sprejemati samo v teh dveh deželah. Po zaključeni regionalizaciji bodo imeli deželni oddajniki letno 505 dodatnih ur lastnih sporedov. Stroški za uresničitev teh načrtov so predvideni v višini 174 milijono-

nov šilingov.

Napovedi so brez dvoma razveseljive in zahteve po čim večjem upoštevanju lokalnih potreb enako upravičene tudi na področju televizije, kakor velja to za področje radia, kjer je bila regionalizacija v veliki meri uresničena že pred daljšim časom.

Seveda pa je v tej zvezi treba vprašati, ali bo na „koroški TV“ prostora in časa tudi za slovenske oddaje? Ali bodo v okviru napovedanih sprememb in novosti upoštevali tudi tozadevne želje in zahteve koroških Slovencev, ki so upravičene še toliko bolj, ker doslej za naše potrebe na avstrijski TV niso pokazali niti najmanjšega razumevanja! Celo na naše najbolj skromne predloge je bil odgovor vedno negativen: glede pristojnosti ping-pong med vlado in vodstvom ORF ter odklonitev s formalističnimi argumenti.

Zato upamo in pričakujemo, da bo vsaj pri načrtovani regionalizaciji upoštevano ustavno zagotovljeno načelo enakopravnosti tudi za narodne manjšine!

Vodja manjšinskega oddelka dr. Valentin Inzko: K odločanju o dvojezičnem šolstvu je treba pritegniti osrednji organizaciji

SV: Ministrica za pouk, dr. Hawlicek, je včeraj izjavila, da je model koroške pedagoške komisije zanjo v bistvu sprejemljiv, ker da ni ločitveni model. Se s to oceno strinjate?

Inzko: Ni mi znano, v kakšni povezavi je gospa ministrica dr. Hilde Hawlicek označila model koroške pedagoške komisije kot zanjo v bistvu sprejemljiv, in da ta model zanjo tudi ni ločitveni model. To pa zaradi tega ne, ker kot vodja manjšinskega šolskega oddelka pri Deželni šolski svetovi za Koroško nisem bil vključen v spremstvo tistih zastopnikov deželne šolske oblasti, ki so gospo ministrico spremljali v sredo, 8. aprila t. l., na dvojezične šole. Tako so mi znane njene izjave le iz časopisja in radia. Ni moj namen, da bi olepševal izjave gospe ministrice, ki so povzročile v vrstah koroških Slovencev gotova razočaranja. Dejal bi le, da je bilo iz izjav, ki jih je podajala gospa ministrica Hawlicek razvidno tudi dejstvo, da od komisije ekspertov za reševanje dvojezičnega šolstva pri prosvetnem ministrstvu veliko pričakuje. To je bila morda med obiskom gospe ministrice na Koroškem politično najtehtnejša izjava, ki vzbuja gotova upanja in pričakovanja.

Je pa razumljivo, da je model koroške pedagoške komisije tako po strukturi kot po duhu ločitveni model, o tem ni dvoma.

SV: Sodelovali ste tudi v prejšnji zvezni komisiji, ki je izdelala svoj predlog. Ministrica pravi, da so med deželnim modelom in omenjenim modelom zvezne pedagoške komisije le minimalne razlike, ne pa vsebinske. Kaj menite k temu?

Inzko: To izjavo gospe ministrice morem razumeti le tako, da vidi kot jedno modela koroške pedagoške komisije in zvezne pedagoške komisije uvedbo drugega učitelja ali asistentnega učitelja za določen čas pouka. Ministrica vidi pri obeh modelih v dodatnem učitelju pri pouku večje možnosti za napredek učencev.

Razlika med obema modeloma pa je vendar zelo velika. Medtem, ko predlaga zvezna komisija model z asistentnim, torej dodatnim učiteljem, kot šolski poskus, ki bi ga bilo treba šele docela preveriti v praksi, je bilo predvideno, da bi model koroške pedagoške komisije vpeljali že z začetkom prihodnjega leta.

Oba modela predvidevata v dvojezičnih razredih dodatnega učitelja. Slišali smo o 80 do 120 učiteljih. Medtem, ko je v zaključnem poročilu koroške pedagoške komisije rečeno, da bodo to predvsem enojezični učitelji, predvideva model zvezne pedagoške komisije izključno le dvojezično usposobljene učitelje oziroma učitelje, ki obvladajo tudi slovenski jezik.

Model koroške pedagoške komisije predvideva v določenih primerih polno ločitev k dvojezičnemu pouku prijavljenih in neprijavljenih otrok, v primerih, kjer pa je manj kot sedem učencev prijavljenih k dvojezičnemu pouku, pa ločen pouk za 14 ur tedensko. Te ločitve model zvezne pedagoške komisije ne vsebuje. Asistenčni učitelj ostane 12 ur v razrednem učiteljem v enem in istem razredu. Obe skupini učencev ostaneta torej v skupnem prostoru.

Medtem, ko so koroški Slovenci model z asistenčnim učiteljem, o katerem je predvideno, da ga preverijo šolniki in strokovnjaki najprej prek šolskih poskusov, ocenili pozitivno, odklanjajo iz znanih razlogov koroški pedagoški model.

Še na eno razliko med obema modeloma bi hotel opozoriti. Tako Kärntner Heimatdienst kot Svobodnjaška stranka pozdravlja rezultate koroške pedagoške komisije, koroški Slovenci jih odklanjajo. Odklanjata pa Kärntner Heimatdienst in Svo-

bodnjaška stranka model zvezne pedagoške komisije, v obeh koroških Slovencev pa je ocena pozitivna.

SV: Zadnje dni je govora tudi o tem, ali naj Slovenci v razpravi o bodoči ureditvi dvojezičnega šolstva samo sodelujejo, ali pa je sprememba možna le ob soglasju slovenskega življa. Wagner in Hawlickova se omejujejo samo na „možnost sodelovanja“. Ali taka omejitev ne utegne biti tudi preudarek za pogajanja v novi zvezni komisiji, katere član ste tudi vi?

Inzko: Kulturna in politična zgodovina slovenskega naroda je prepričljiv dokaz vključevanja koroških Slovencev v prizadevanja za ohranitev slovenskega jezika in slovenske kulture. Zato je za nas samoumevno, da se bomo poslužili tudi v sedanjem razvoju diskusije o manjšinskem šolstvu vseh možnosti sooblikovanja, sodelovanja in sodelovanja, kjerkoli nam

Strokovni nadzornik dv. sv. dr. Valentin Inzko je vodja manjšinskega šolskega oddelka pri Deželni šolski svetovi za Koroško (oddelek VII).

bosta dežela in država to omogočili, in to neglede na to, da želijo nekateri že sedaj pomen pred kratkim ustanovljene komisije strokovnjakov na Dunaju omalovaževati. Ob zastopnikih celovške univerze bomo prispevali koroški Slovenci v komisiji vse, kar je le možno, za čim boljše rešitev vprašanj dvojezičnega šolstva. Te volje do sodelovanja, do iskanja skupnih rešitev nam nihče ne more vzeti. V komisiji ekspertov moramo soustvarjati čim boljše pogoje za dobre odločitve na politični ravni. Sedaj smo v komisiji, sedaj moramo železo kovati, sedaj imamo možnost si utirati z argumenti pot v smeri proč od ideologije ločevanja do predlogov s perspektivami tudi za koroške Slovence.

SV: Kake perspektive za pozitivno razpravo v zvezni komisiji ekspertov za obravnavo dvojezičnega šolstva pa sploh vidite ob polarizaciji mnenj: na eni strani vztrajajo koroške deželno-zborske stranke pri koroškem modelu – tudi ministrica se je v bistvu že opredelila v to smer –, na drugi strani pa so znane izjave kanclerja Vranitzkega („nobene spremembe brez soglasja Slovencev“) ali ministra Neisserja („v ministrskem svetu bi glasoval proti koroškemu modelu“)?

Inzko: Izidi prvega zasedanja zvezne komisije so bili gotovo pozitivni. Prišlo je do sledečih sklepov: Članom komisije naj bodo na razpolago za razpravljanja vsi modeli, vsi predlogi s konkretnimi predstavami za morebitne rešitve. Prosvetno ministrstvo bo poskrbelo, da bodo vsi člani pred naslednjim zasedanjem 22. aprila dobili napovedano gradivo. S tem je dana možnost za globalno diskusijo o dvojezičnem šolstvu.

Pri naslednjem zasedanju bodo sodelovali kot stalni člani komisije

tudi zastopniki celovške univerze, kar bo razpravo močno obogatilo. Pogoji za resne razprave so dani predvsem tudi spričo strokovnjakov prosvetnega ministrstva in urada zveznega kanclerja, ki želijo skupne rešitve, s katerimi bi mogli soglašati tudi koroški Slovenci.

SV: Diskusija teče tudi o očitkih proti ravnatelju ljudske šole v Žitari vasi. Okrajni nadzornik za slovenščino Wiegele je izjavil, da on ni avtor tega dela „Delovnega poročila deželnega šolskega sveta“, poslovodni predsednik deželnega šolskega sveta Kircher pa spet pravi, da je Wiegele avtor tega neutemeljenega oziroma nepreverjenega napada. Ali lahko vi pojasnite, kdo ima zdaj res prav?

Inzko: Ob začetku šolskega leta 1986/87 mi je poslovodni predsednik Deželnega šolskega sveta sporočil, da ne bom več imenovan za vodjo manjšinskega šolskega oddelka. Rok funkcije je bil omejen v dekretu z 31. julijem 1986. Poslovodni predsednik Deželnega šolskega sveta je dal nadzorniku Wiegeleju in meni navodilo, naj vsak na svojem področju vršiva svoje delo. Dejal je, da do imenovanja vodje zamenkrat ne bo prišlo. V času, ko je nadzornik Franc Wiegele oddal svoje poročilo kot okrajni šolski nadzornik za objavo v letnem poročilu Deželnega šolskega sveta, torej nisem bil vodja manjšinskega šolskega oddelka. Bil sem šele meseca novembra 1986 ponovno imenovan, in sicer z veljavnostjo za nazaj od 1. avgusta 1986. Zato mi ni znano besedilo, ki ga je nadzornik Wiegele oddal. V osporavanem letnem poročilu Deželnega šolskega sveta odgovarjam v polni meri le za področje srednjega in višjega manjšinskega šolstva. Mnenja sem, da je v interesu Deželnega šolskega sveta, da se stvari čim prej pojasnijo.

SV: S strani Deželnega šolskega sveta oziroma okrajnega nadzornika za slovenščino na ljudskih šolah se ni bilo slišati nikakršne izjave v podkrepitev tega napada oziroma v rehabilitacijo prizadetega. Ali tako zadržanje odgovornih ne podpira v bistvu tudi gonje proti dvojezičnim učiteljem nasploh?

Inzko: Poslovodni predsednik Deželnega šolskega sveta, ravnatelj Kircher, je napovedal v intervjuju za Slovenski vestnik tozadevne korake. V interesu vseh prizadetih je, da se stvari razčistijo. Na vprašanja, ki se tičejo nadzornika Wiegeleja, ne bom odgovarjal. V zvezi s šolo v Žitari vasi in ravnateljem Kukovico pa sem v Deželnem šolskem svetu kot v javnosti podajal vedno stvarna, pozitivna mnenja.

SV: Uradni politiki v razpravi o dvojezičnem šolstvu in manjšinskem vprašanju nasploh vedno spet skušajo izigravati koroške Slovence enega proti drugemu. Eden takih očitkov je tudi ta, da osrednji organizaciji menda nista legitimni zastopnici koroških Slovencev. Kaj menite o tem očitku, oziroma kako vlogo pripisujete vi osrednjima organizacijama v aktualni razpravi o manjšinskem šolstvu?

Inzko: Osrednji organizaciji, Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij, smatram kot legitimni politični predstavnici koroških Slovencev. To vlogo obeh osrednjih organizacij priznata tako Avstrija kot Jugoslavija, ki je sopodpisnica Avstrijske državne pogodbe. Zato je zame samoumevno, da bi morala biti Narodni svet in Zveza slovenskih organizacij pritegnjena tudi k pogajanjem tedaj, ko se bo odločalo o usodi dvojezičnega šolstva na politični ravni.

Z dr. Inzkom se je pogovarjal Andrej Mohar

Novo vodstvo KSŠSD pri ZSO

Novo vodstvo Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju, izvoljeno na nedavnem občnem zboru, je bilo v ponedeljek na predstavitvenem obisku pri Zvezi slovenskih organizacij na Koroškem. Na sedežu ZSO je predstavnik dunajskih študentov sprejel tajnik dr. Marjan Sturm.

V daljšem razgovoru, ki je potekal v konstruktivnem vzdušju, so obravnavali predvsem aktualna vprašanja kot so šolstvo, sosveti in podobno. Študentje so se zanimali tudi za gospodarska vprašanja in želeli informacije zlasti o trenutnih dogodkih okoli Posojilnice v Borovljah. S svoje strani pa so tajnika ZSO seznanili o svoji dejavnosti in mu tolmačili akcije, ki jih načrtujejo za bližnjo bodočnost.

Kljub poskusom discipliniranja s strani partijskega vodstva:

Socialistična mladina za dosledno dvojezičnost!

„Model koroške pedagoške komisije ustreza intencijam KHD-ja. Skupno dvojezično ljudsko šolo hočejo nadomestiti s tako šolsko reformo, ki nasprotno uje vsakršnim dognanjem napredne pedagogike, mednarodnim izkušnjam ter konstruktivnemu sožitju obeh narodnih skupin.“

Tako se začneja resolucija Socialistične mladine na Koroškem, ki so jo sprejeli mladi socialisti na svojem deželnem kongresu v soboto. V tej situaciji zahteva Socialistična mladina zavestno dvojezičnost od otroškega vrtca naprej, dvojezični razred v ljudski šoli na Pedagoški akademiji, tako da bi bodočim dvojezičnim učiteljem omogočili tudi boljše izobrazbo. Socialistični mladinci pa zahtevajo tudi šolske poskuse kot cilj izboljšanja dvojezičnega pouka ter učni princip „politične izobrazbe“, ki bi moral s posebnimi težišči (npr. zaščita manjšin, antifasizem, ...) biti na vseh šolah uresničen v smislu interkulturalnega učenja, tako da bi se znanje in zavest o jeziku, kulturi in zgodovini koroških Slovencev utrdira. – V drugi resoluciji pa zahtevajo socialistični mladinci od funkcionarjev SPÖ, da ne morejo imeti dvojnega članstva, se pravi da naj ne bi bilo mogoče, da je funkcionar SPÖ tudi član protimanjšinskih organizacij, npr. KHD-ja.

Toda še preden so socialistični mladinci sklepali o teh svojih resolucijskih predlogih, so jih od deželnega sekretarja SPÖ Ambrozy-ja pošteno „slišali“. Že kar v samem pozdravnem govoru jih je napadel, ker menda Socialistična mladina lastno partijo tako hudo napada, da tega niti druge stranke ne bi znale tako dobro. Seveda pa je kar v isti sapi tudi povedal, kje ga čevlji žuli: voditelje SPÖ pač moti dosledno nastopanje Socialistične mladine proti ločitvenim modelom, kakršne zagovarja tudi koroška SPÖ s svojim pristankom na model deželne pedagoške komisije. Ambrozy je sicer rotli svoje mladince, naj končno nehajo s kritiko na račun deželnega modela, saj: „Deželni model pomeni širok političen konsenz, z njim je SPÖ uspelo uresničiti tiste vrednote, ki bi jih lahko

označili tudi kot temelje socialdemokratske politike.“ – Ker pa je bilo jasno, da bo Socialistična mladina vložila to resolucijo tudi kot zahtevo na naslednjem deželnem kongresu SPÖ, je Ambrozy že kar preventivno opozoril: „Če nujno mislite, potem pač sklenite vašo resolucijo, toda povem vam, da jo bo partijski kongres zavrnil. To vam hočem povedati!“

Kdor si je mislil, da se bodo socialistični mladinci pustili od tega napada ustrahovati, je bil presenečen, kako strnjeno so se branili proti temu, da bi jih stranka skušala spreobrniti v „ministrante na partijskem oltarju“. Cela vrsta mladincev (očitno je Socialistični mladinci na Koroškem v tem smislu uspelo pridobiti nekaj zavzetih mladincev) je stopila pred mikrofoni: „Ne damo se! Danes šola, jutri cerkev, pojutrišnjem etnični propor!“ „Rešitev, ki jo pozdravlja nemška nacionalna in neonacistična National Zeitung za socialiste ne more biti sprejemljiva!“, „Imamo vzgojno nalogo, zato ne moremo popuščati volilnotaktnim razmišljanjem!“, „Kdor zagovarja koroški ločitveni model, ni ne socialen, ne demokratičen!“ ... In v prav taki strnjenoosti so socialistični mladinci navsezadnje glasovali tudi o predloženi resoluciji: z enim samim glasom proti so sklenili, da vztrajajo na svoji politiki v manjšinskem vprašanju in da bodo le-to vnesli tudi kot temo v razpravo Koroškega partijskega kongresa SPÖ, ki bo 23. maja 1987.

Socialistična državna sekretarka Johanna Dohnal je uvodoma govorila o problemih žena, ki jih v sedanjih gospodarskih krizi še pred moškimi izrivajo iz delovnega procesa. Odločno je zahtevala prepoved „kapovaz-a“ – torej zaposlovanja delavcev, ki je odvisno le še od kapacitet podjetja. Sploh je kritizirala uvajanje fleksibilnejših oblik zaposlovanja, ker so v škodo delavstva.

Deželni kongres Socialistične mladine je sprejel tudi resolucijo o uvedbi 35-urnega delovnega tedna in o čimprejšnji nastavitvi ženske kot ženske zdravnice.

Stranke so ujete v protimanjšinskem paktu

Za zaključek večdnega spoznavanja narodnostne problematike na Koroškem je skupina katoliške prosvete iz Nemčije priredila prejšnji petek v tinskem domu Sodalitas podijsko diskusijo. O manjšinski problematiki so govorili zastopniki treh deželnozborskih strank ter predstavnika osrednjih organizacij koroških Slovencev.

Razprava je nazorno pokazala, kako močno so stranke ujete v svojem protimanjšinskem paktu. Njihovi predstavniki vztrajno ponavljajo izjave in trditve, ki so bile že davno ovržene. Kot ponesrečena šala so zvezne npr. besede poslanke Altersbergerjeve (ÖVP), ko je zatrjevala, da ima na Koroškem manjšina vse pravice, večina pa jih nima. Poslanec Ambrozy (SPÖ) je spet dokazoval, kako je koroška manjšinska politika menda vzor za Evropo. In tudi bivši poslanec Silla (FPÖ) se je pohvalil z enakopravnostjo manjšine.

Tajnik ZSO Sturm in predsednik NSKS-Grile sta med drugim opozorila na vzemirljivo številčno nazadovanje koroških Slovencev, ki je posledica diskriminacije in germanizacije, kar sta podkrepila s tehtnimi argumenti in konkretnimi primeri.

Gostje iz Nemčije so hitro prepoznali šibkost argumentov strankarskih zastopnikov in so v diskusiji jasno izrazili začudenje zaradi restriktivne prakse manjšinske politike na Koroškem.

Igralci SPD „Dobrač“ so spet vabili na igro Goldonijeva komedija „Nenavaden dogodek“ navdušila številne gledalce

Če je bilo na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze rečeno, da smo na področju odrske dejavnosti dose-

gli viden napredek, potem to velja tudi za gledališko skupino SPD „Dobrač“ na Brnci, ki je ljubitelje odrske

umetnosti že nekajkrat presenetila s kvalitetnimi predstavami. Tudi tokrat je igro režirala Slavica Kropiunik.

Minulo soboto so Brnčani spet vabili na premiero v kulturni dom in ponovno dokazali visoko igralsko raven. Tokrat so se odločili za Goldonijevo komedijo „Nenavaden dogodek“, torej za delo svetovno znanega komediografa, katerega teksti zahtevajo določene igralske sposobnosti.

Francoski oficir del la Coterie (Marjan Gallob) vojni ujetnik na Nizozemskem, ljubi Giannino (Olga Gallob), hčerko bogatega trgovca Filiberta (Hanzi Urschitz). Da ta ne bi odkril njune ljubezni, mu hčerka zatrjuje, da oficir ljubi Constanzo (Marija Wirtitsch), hčerko bankirja Riccarda (Karl Kikel). Filiberto, vedoč, da prijatelj Riccardo nasprotuje tej zvezi, se ponudi, da bo pregovoril bankirja, naj privoli v poroko. Ko ta odkloni, razjezjeni Filiberto svetuje francoskemu oficirju, naj se s Konstanzo, ki ga resnično ljubi, poroči na skrivaj. Prav ta nasvet pa opogumi Giannino in mladega oficirja, da se na tistem poročilu proti očetovi volji. Veselo igra, v kateri krepko mešata štrne tudi sobarica Marijana (Zofija Debevc) in poročnikov služabnik (Lojze Gallob), konča z veliko spravo – tudi stari Filiberto, ki se je tako sam s svojimi nasveti ujel, odpusti mlademu paru.

Kratki povzetek vsebine nakazuje, da je komedija polna razburljivih in seveda smešnih prizorov, ki so med občinstvom izzvali smeh in buren aplavz, zlasti v zadnjih dveh dejanjih, ko so se zadeve silno zapletle in končno razvozlale, pa tudi zato, ker so se igralci po prvem dejanju znebili trem, ki običajno spremlja vsako premiero. Slavica Kropiunik je ponovno zrežirala delo, s katerim lahko gostujejo na vsakem odru in pred vsako, še tako zahtevno publiko. To velja tudi za sceno in tehniko, za kar je odgovoren Janez Debevc. Razveseljivo je tudi, da so igralci svoje vloge igrali odlično, predvsem pa jezikovno čisto in razumljivo do zadnje vrste v dvorani. Režiserka je imela srečno roko tudi pri zasedbi posameznih vlog, in je tako iz igralcev izvalila vse njihove sposobnosti. K brezhibnemu poteku igre pa je brez dvoma doprinesla tudi šepetalka Erna Petz.

Zaključni prizor „Nenavadnega dogodka“, ko pride na dan resnica in „pade v jamo tisti, ki jo koplje drugim“

Publika je ploskala igralcem, igralci pa so s ploskanjem in cvetjem počastili režiserko Slavico Kropiunik (drugo z desne)

Dokument o usodi pregnancev

Letos obhajamo 45-letnico, ko so številne slovenske družine na Slovenskem in tudi na Koroškem morale zapustiti svoje domove in iti v pregnanstvo. Znani slovenski politik in pisatelj Franc Šetinc, ki je bil sam žrtev pregnanstva, je v knjigi „Na krilih“ opisal, kako so to obdobje doživljali otroci, ki jih je okupator v tujini hotel ponemčiti.

Knjiga Franceta Šetince je bila tudi povod za literarni natečaj, s katerim je tovarna celuloze in papirja v Krškem povabila vse osnovnošolce na področju Posavja, da pišejo o tem težkem času zgodovine. Tedaj je tudi stotine slovenskih družin s Koroške moralo v pregnanstvo, zapustiti svoje domove, svojo lastnino, oditi v tujino. Prav zato vabi razpis k sodelovanju tudi mladino s Koroške, da Šetinčev knjigo preberejo in potem sami napišejo spis na temo o izseljenstvu. Priporočamo, da bi pri natečaju sodelovali zlasti dijaki in šolarji, ki stanujejo v dijaških domovih, zlasti tisti, katerih predniki so bili v izseljenstvu.

Najboljše prispevke bodo predstavili na posebnem literarnem večeru, na katerega bo prireditelj povabil tudi mladino s Koroške.

Portoroška nagrada za novelo

Rudi Šeligo: „Hleb“

Kot da te je oni kamion z napisom HLEB spomnil na pravo hrano, kot da ti je tebi tako znana oznaka kamuflaže sprožila slino teka, si si pri prvi pečici kupil veliko, slastno lepinjo. Z njo v ustih in v roki si se opotekel do lope z zračnimi puškami, z razvratno ciganko v medprostoru – o, da bi te vsaj ta zamikala, o, bilo je upanje, da te mami med življenja! – in papirnati vrtnicami pisanih barv na zadnji steni. A na tej strani pulta so te v vijoličastem polmraku že sprejeli zavrženi in sovražni obrazi, zadržani in omotom komaj spečega besa vse do črnih žil nad licnicami, nad katerimi sta v nepoštenih kotlih vida vlažno utripala popadljiva plašnost in strah. Še niti prav mednje nisi stopil, ko sta dva mala lopova, potomca večne drhali, stegnili vate roke: Daj, stric, daj, rdeči knez... In ko si segel v žep, ti je tretji od zadaj že sunil lepinjo iz ust in zbežal z njo v mračno zarotujočo noč. Mastne roke si molel predse, lačnih dratenih oči si iskal novih senc, dokler se nisi spotaknil ob gomazečo kepo teles na tleh v presledku med dvema lopama, kepo, iz katere je puhtel onemogli stok teles in je sikal pendrek dejavne roke organa... Drhali rastejo peroti, kot da ni niti neba niti oblasti nad njo... Še zmeraj si z lačnimi, izvotljenimi očmi taval po strmih mraku ko te je potegnili utripajoča svetloba manjše

jase. Tam so bile po tleh razpostavljene prižgane sveče, zasejane v blato, med kamne in trdožive štrclje pleva, vmes pa je gomazela množica, sede ali na boku poležujoč, se slinila v umazane, raznobarvne in smrdeče cunje povita, hlastna in pričakujoča je odpirala brezzoba in črva usta. Nisi šel po premici njenega zrenja, v cilj videnja tam spredaj, spočetka še pogledal nisi, kaj jih mami v razgaljeno zamaknenost, temveč si zadržal vanje, v njihove razgaljene odprtine ust nemara iskal železne čeljusti, podobne svojim... Mislim, upam, da jih tu nisi ugledal... Mogoče si se tako olajšan šele potem ozrl v tisto spredaj, v predstavo, ki je začarala drhal, da ji je jemalo sapo. Tam je mojster steklar, brusilec stekla, z majhnim strojčkom na nožni pogon najprej brusil in vrezoval steklene kozarce, steklenice, odškrbljene vaze in črepinje imena njih, ki so hlastali in s slo zadostitve videli, kako se njihovo ime, znak imena, neizbrisno vtiskuje v minljive črepinje, v živo tkivo sveta... Zraven mojstra je potem čepel pokvečeni spak nedoločljive starosti in spola in je žarečih, blodno izgubljenih oči nosil v usta odpadne in razlomljene kose stekla, z dlanmi grabil stekleni prah spod stroja in gotal in požiral z mučeniškim sladostrastjem, kot da sprejema vase grehe spredaj sedečega krdela. Žrl je in žarel od

nekakšne svete odsotnosti, da je nikoli sita množica vzklikala zdaj od potešenosti, ko je uzrla svoje ime v lomljivem steklu, zdaj od presežnega začenja nad spakom samožrtvovanjem lastnega droba... Zašibila so se ti kolena, bruhnil si črni žolč studa. Zgrudil si se na z blatom in iztrebki posvinjano klop in se pogreznil v lastno temo. In potem, kot da si še zmeraj tam, za lastno temno zavoso ali kot da jo nosiš s sabo, v svojem naskoku, si nenadoma planil skozi množico do mojstra in požiralca, planil z izplazenim jezikom pod brusilo stroja, zgrabil spakove dlani, polne steklenih drobcov, in si jih pohlepno, tuleč v neznanskem besnilu nesel v usta, da bi tudi ti... Poslednji hip so te zgrabili naši ljudje in te privedli prav z onim vozilom sem, v to sobo, ki je tvoje začasno bivališče... Vidiš, nisi se spremenil, vse je bilo zastoj! Zapis človekove usode je vklesan v granitno skalo... Na svetu so oči, ki srkajo vase samo peklensko senco življenja. So ušesa, ki prestrezajo samo besede zavrženosti, klice svetovne zarote, ukaze Satanove. Spadaš med tiste, ki so slepi za Novo Stavbo in vidijo le drobljive, nepomembne zidake! In še med tiste, ki slišijo le na besede mračnih neulovljivih sil, ki spodkopavajo moč in polet prebujene množice!... Spadaš v drhal brez krivde krivih!

Visoki častnik je nehal s svojim poročilom pri oknu in z dvignjeno pestjo proti šipi, kot da je hotel nanjo pritrditi resnico svojih besed. Mož za mizo, z zdaj temno rdeče razcveteno

Kulturno pismo iz Slovenije

Beljak in Murska Sobota

„Veseli smo, da smo spet v vašem mestu,“ je prejšnji teden v sredo med drugim rekel predsednik Avstrijsko-jugoslovanskega društva Willi Sereinigg, ko so v galeriji Kulturnega centra v Murski Soboti odpirali razstavo Sodobna umetnost iz Beljaka. Pri tem je mislil na dobre in koristne stalne stike med Beljakom in Mursko Soboto, ki doživljajo učinkovit in poglobljen razvoj zlasti na kulturnem, pa tudi na športnem področju. Navdušenju nad uspešnim sodelovanjem, katerega posrečen rezultat je tudi postavitve razstave z deli umetnikov iz beljaškega ustvarjalnega kroga v Murski Soboti, se je pridružila tudi podžupanja Beljaka Waltraud Miszkiewicz, mimo zadovoljstva nad plodnostjo druženja med slovenskimi rojaki na Koroškem, predstavnik tamkajšnjega večinskega naroda in Slovenijo oziroma Mursko Soboto pa seveda ni mogel tudi predsednik soboške občine Andrej Gerenčer. V svojem nagovoru je omenil prijateljstvo in sožitje, pri tem pa izrazil hvaležnost vsem tistim Avstrijcem, ki si prizadevajo, da slovenska narodnostna skupnost na Koroškem v še večji meri ne doživlja vsega tistega, s čimer ji nekateri grozijo in jo tudi ogrožajo.

Druženje Beljaka in Murske Sobote ima že nekaj let dobrih izkušenj. Koroški umetniki so se leta 1982 prvič predstavili v Murski Soboti, dve leti pozneje so v Beljaku razstavljali svoja dela pomurski likovni ustvarjalci, lani pa je Celovec gostil razstavo Panonia, ki jo vsako drugo leto pripravljajo v Murski Soboti in ki

pomeni pregled likovne umetnosti v prostoru ob stičiščih avstrijske, madžarske in jugoslovanske meje. Iz tega se je razvilo načrtno sodelovanje, ki je zlasti prek umetnosti povezovalo tudi ljudi, saj so na primer vpeljali navado, da se med počitnicami sestajajo koroški in pomurski otroci.

Sedanja razstava v Murski Soboti, ki jo je na njeni otvoritvi počastila tudi delegacija odličnih predstavnikov Celovca (z županom Leopoldom Guggenbergerjem), Beljaka (s podžupanom Waltraud Miszkiewicz) in Avstrijsko-jugoslovanskega društva (s predsednikom Willijem Sereiniggom), je eden od novih povezovalnih dogodkov na zvezi med Beljakom in Mursko Soboto. Ne le privlačnost likovne govorice, ki jo izraža 17 avtorjev, temveč tudi vključitev koroških slovenskih likovnikov v njen koncept (Valentin Oman, Gustav Januš) oblikujeta razstavo v celoto, ki lahko doseže svoj kulturni namen: dokazati, da je mogoče sožitje v različnosti. To sožitje so v Murski Soboti na otvoritvi razstave prikupno dokazali tudi pevci s triom Korotan iz Sentvida v Podjuni.

Razstava Sodobna umetnost iz Beljaka bo zato brez dvoma obogatila letošnji slovenski kulturni program. Do konca aprila bo svoje poslanstvo opravljala na severovzhodnem koncu Slovenije, nato pa jo bodo preselili v Kranj in s tem razširili njeno komunikacijo. Obiskala bo tudi Trst, na koncu pa si bo izbor del mogoče ogledati doma, v Galerie an der Stadtmauer v Beljaku.

Vili Vuk

brzogotino in zasopel, kot da je sam meril hlastne korake po dolžini sobe – od okna do vrat in od vrat do okna – namesto onega, se je vzpel kot v občutku iztekajočega se časa:

– Videl sem, zaneslo me je, tam strmina visi v brezno, v dno rečnega korita!... A jaz vem, obale so ostale zgoraj, na razsvetljeni aveniji vetrovni zastav, rdečih transparentov, drugačna množica tam zgoraj...

– Ja, tam, tam zgoraj! Vendar so tvoje oči, tvoja ušesa, tvoje srce za zmeraj na drugi strani!

– Bil sem žrtvovan... da bi moja kri, kri srca, ki je živel za stvar, dahnila življenje Velikemu Nastajanju... – Nisi še bil! Žrl si, hotel si žreti steklo, izdihniti tam, potopiti se v valove drhali, da bi bil praznik zmage vsaj zasenčen s tvojo smrtjo!

Nočni gost je tokrat čudno zarjovel, da ni bilo jasno, ali zaradi prepolne besede besa, ki je skozi poprejšnje zbrano in vendarle zadrževano poročanje o pogubni poti onega, dokončno prekipela, ali zaradi muke poslednjega dejanja, ki mu je bilo še naloženo, pa odlašanje ni bilo več mogoče. Zastokal je in se zvil v pasu kot v nenadnem napadu krča, se odmaknil od okna in sključen položil revolver na mizo predenj. Šele zdaj se je mogel zdraviti, šele zdaj ga je po tem dolgem obisku pogledal v oči in počasi odšel.

Ta, kaj naj bi zdaj imel začasno bivališče v tej svetlo belo tujski sobi, je obsedel zadihanih za spolirano ploskvijo mize in zazrt v obe pištoli – v gornjo, z vso nočno resničnostjo nabit, in v spodnjo v zrcalnem odsevu, kot v odsevu gladine tihe reke, v katero se je resničnost šele plazila.

Dolgo je trajalo zdaj zasoplo in burno, zdaj pojemajoče in umirjeno dihanje v tujko noč, da bi se sveče – če bi bile zatakne v lestence na stenah – že davno utrnile... Polagoma so celo razbeljene žice v očeh ugašale, zrkla so zaplavala v tekočini lastne entropije... ko je nenadoma planil s

stola, planil k vratom in skozi njega na hodnik z rokami pred sabo kot mesečnik ali polslepec, nujno in hlastno, kot da je oni pravkar šele odšel in ga je mogoče s pomeni besed, če že ne z glasom, dohiteti, ukriviti usmerjeno premico časa in potem padajoči konec krivulje – te zveržene krožnice – potegniti k sebi, k svojim prsim, k pomenu besed pretganih vzklikov: – Na boj mislim, ki ga mora proletariat voditi po vsem svetu... vsak korak naprej je zaznamovan z našo krvjo... Naša, ne sovražnikova, kri mora oblitati zidove Velike Stavbe, če naj zaživi v živem utripu... Sovražnikova kri je nečista, najvišje srce utripa ne more živeti od nje, od nesnage in zavrnjenosti!... Kličem in oznanjam, hvaležen za razsvetlitev, ki mi je bila naložena v dolgih letih noči, iztrgan iz verige spomina, kličem – samo če zapluskajo kri graditeljev in svečnikov po obalah Edine Resnice, samo če težka kri zemlje šprica v sinjino, čistost in odrešujočo neomadeževanost naše Stavbe, bo tam vzcvetel pravi raj!... Vem, v poznosti, v kazni in hvaležnosti za kazen, ki me je doletela – dejstva, vidni dogodki zgodovine so samo smeti na obali Velike reke življenja! So koščki zdrobljenega zrcala, črepinje stekleni prah, ki ga golta sovražna drhala, da bi v svoji samopogubitvi dokazala obstoj devetglave Hidre v Stavbi sanj vsega človeštva! In dokler bomo njeni graditelji še živi, bo ta videz resnica... Vem, zdaj se je razodelo, šele iz pretrgane verige spomina, ki se je hranil z dračjem zemeljskih dejstev, vem, da drugače ne more biti, kajti spomin najsvetejšega v svojih zapisih ne hrani!...

Zjutraj, v zgodnjem prazničnem jutru so ribiči na krape v širokem in gnilem rečnem rokavu Donave skoraj že pod obzidjem mesta z dolgimi kavljimi potegnili na suho njegovo že napihnjeno truplo. Kavlj se je bil zataknil za debelo, še nič razrahljano vrv, s katero je imel utopljeni trdno zvezana zapestja na hrbtu.

(konec)

Kmetijska zbornica mora imeti več posluha za naše kmete

Zaključni račun za leto 1986 in razprava o aktualnih kmetijskih vprašanjih sta bili minuli ponedeljek v ospredju zadnje seje Koroške kmetijske zbornice. Zaključni račun so vse frakcije soglasno sprejele, posamezni zbornični svetniki pa so kritizirali le posamezne točke, kjer bi bilo treba več varčnosti. Mandatarja Skupnosti južnokoroških kmetov Janko Zwitter in Stefan Domej pa sta zahtevala več posluha za potrebe kmetov na Južnem Koroškem.

Kmetijska zbornica je imela v minulem letu 55 milijonov šilingov izdatkov in le 47 milijonov šilingov dohodkov, zato je bila za izravnavo zaključnega salda prisiljena uporabiti 8 milijonov šilingov iz rezervnega sklada.

Med zborničnimi svetniki, ki so zavzeli stališče k obračunu, je bil tudi dipl. inž. Stefan Domej. Predsednika Deutschmanna je vprašal, kako je možno, da 4 bivši zastopniki kmetijske zbornice bremenijo proračun z več kot 2 milijona šilingov, medtem ko je za strokovno literaturo predvidenih le okrog 180.000 šilingov. Deutschmann je dejal, da zakon predpisuje omenjena plačila. Ni pa mogel ovreči Domejeve ugotovitve, da znašajo ti privilegiji skoraj 10% prispevkov, ki jih kmetje vplačujejo kmetijski zbornici! Prav tako je Domej predlagal, naj zbornica ustanovi knjižnico, ki naj bi bila dostopna in v korist vsem interesentom. Prav tako je kritiziral organizacijo „Landjugend“, ki prejema

letno približno milijon šilingov podpore, do sedaj pa ni kazala odprtosti napram potrebam slovenske kmečke mladine. Predlagal je, naj se ta mladinska organizacija organizacijsko osamosvoji in napravi tudi kaj slovenskega.

V razpravi, ki je sledila, je zbornični svetnik Janko Zwitter iz Zahomca poudaril pomen družinskih kmetij na Južnem Koroškem. Med drugim je poudaril, kako važne so možnosti dodatnega zasluga za kmete. Sem spada tudi prodaja lesa dvema celuloznima tovarnoma. Zahteval je, naj se kmetom zagotovijo prodajne cene lesa tudi s tem, da se ohranita obe tovarni celuloze – poleg Obirja tudi Magdalen. Predstavnik kmetijske zbornice je v imenu tovarne Obir povabil na ogled tovarne na Rebrici.

Precej razburjenja je bilo zaradi načrtovanega ljudskega glasovanja v zvezi s kmetijskimi zbornicami. Svobodnjaška stranka predlaga prostovoljno članstvo v zbornici. Deutschmann je ta predlog imeno-

val uničevanje kmetijske zbornice. Pomen zbornice bi zdrknil na raven društva. Tako bi veliki kmetje lahko še naprej uveljavljali svoje interese, mali pa bi nastradali.

Trenutno tudi v interesu slovenskih kmetov ni, da se odpravi obvezno članstvo v zbornici, pač pa zahtevajo, da se v delu zbornice upoštevajo tudi slovenski jezik in potrebe južnokoroških kmetov, kot je pred kratkim nakazal poseben seminar za mlade kmete v Tinjah.

Na seji je Deutschmann med drugim obljubil, da v prihodnjem letu ne bodo povišali prispevkov za kmetijsko zbornico. Presenetljivo pa je po 16 letih sodelovanja napovedal svoj odstop svobodnjaški zbornični svetnik Alois Huber, ki ga je kot frakcijski vodja nasledil dipl. inž. Rainer-Mente.

S strani socialističnih kmetov je Prettner očital Deutschmannu, da je skušal strankarskopolitično vplivati na Landjugend. Leitner pa ni zahteval samo večjega varčevanja, temveč tudi ustanovitve zvezne kmetijske zbornice. Reiner Wallgram pa je predlagal, naj se mesni izdelki, ki jih ne proizvajajo na „industrijski način“ posebej deklarirajo. To bi bila možnost za male kmete, ki pridelujejo še na precej naraven način.

Železna Kapla:

Ustanovili društvo „Obirske kapniške jame“

Ves velikovski okraj zgleda da podpira zamisel vključevanja kapniških votlin v Obirju v turistično ponudbo. Že januarja se je zbrala vrsta idealistov, ki je napovedala uresničitev takšnega projekta. V ta namen pa je bilo potrebno posebno društvo, ki je bilo ustanovljeno minuli petek v Železni Kapli.

Za „oživitev projekta“ bi bilo potrebnih 5 do 10 milijonov šilingov, saj je treba do jam zgraditi cesto, jih elektrificirati, zgraditi posebno

poslopje itd.

Vsi merodajni si obetajo poživitev turizma. To se je zrcalilo tudi ob navzočnosti številnih merodajnih predstavnikov okraja na ustanovnem obnem zboru društva. Izvoljen je bil širok odbor, ki mu predseduje dr. Peter Haderlap, njegova namestnika pa sta gospod Marolt iz Klopinja in komercialni svetnik Franc Rutar iz Dobrle vasi. V predsedstvu društva sta še župan dr. Dieter Haller in deželnozborski poslanec Leo Uster.

Naslednji teden v Celovcu:

Sejem PRO VITA

Med 23. in 26. aprilom bo na celovškem sejmišču 3. strokovni sejem za zaščito okolja, komunalno tehniko in civilno zaščito. Sejem Pro Vita je eden izmed novjših sejmov in daje vpogled v možnosti reševanja aktualnih problemov zgoraj omenjenih strok.

Na sejmu se lahko informirate o načinu odstranjevanja odpadkov, o zaščiti pred hrupom, o ukrepih za čist zrak in čisto vodo, o biotehnologiji in o primernih merilnih napravah.

Na področju komunalne tehnike bodo predstavili razstave o komunalni gradbeni

dejavnosti (ceste, zdravstvene naprave, sanacija starih mestnih središč, športne naprave itd.), o oskrbi z energijo in o načrtovanju prometa.

V zvezi s civilno zaščito pa bo obiskovalec seznanjen z zaščito v primeru katastrof, z zaščito oseb (zaščitni prostori, zasilna oskrba z električnim tokom), z ukrepi javne varnosti, zaščito objektov in medicinsko oskrbo.

Deželna vlada bo med drugim predstavila pilotni projekt za zbiranje odpadkov ter tudi vse vrste posod za zbiranje stekla, papirja itd.

Avstrijsko-jugoslovansko društvo:

Z železnico iz Beljaka do Soče

V soboto, 23. maja, čaka vse ljubitelje železniške romantike in sopihanja ter piskanja lokomotiv posebna poslastica. V sodelovanju med Avstrijsko-jugoslovanskim društvom ter z železniškimi direktorji v Ljubljani in Beljaku bo ta dan vozil v spomin na 80 let bohinske in karavanske železniške proge posebni vlak „Soča/Isonzo“ od Beljaka do Kanala na Soči.

Posebni vlak „Soča/Isonzo“ bo vozil v dveh delih:

1. del: odhod 23. maja ob 6.45 iz Beljaka, vrnitev ob 20.00 v Beljak
2. del: odhod 23. maja ob 7.00 iz Beljaka, vrnitev ob 20.25 v Beljak
(2. del vlaka bo vozil samo, če bo zadosti prijav!!)

Prijave in nakup vozovnic je možen do 18. maja, samo v predprodaji pri Avstrijsko-jugoslovanskem društvu, 9021 Celovec, poštni predal 221, telefon: 0 42 22/30 593 (gospod Pressl) ali pa pri agenciji

Čestitamo

35 študentov in študentk celovške univerze je pred kratkim zaključilo študij z naslovom magister filozofije, štirje pa z naslovom doktorja. Študij anglistike in zgodovine je z nazivom magister zaključila med drugim tudi Katarina Zablatnik-Rotim.

Na dunajski medicinski fakulteti pa je končal svoj študij Janko Pipp iz Ziljske Bistrice, postal je doktor splošnega zdravstva.

Številnim čestitkam ob zaključku študija se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Iščemo tajnico

z znanjem strojepisja, po možnosti tudi znanje slovenščine in angleščine. Zaželeno izkušnje tajniške prakse. Prijave pošljite na MTE-international, Pischeldorferstraße 7, 9020 Celovec, ali pa pokličite številko (0 42 22) 515111.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 16. aprila 1987

Za 100 dinarjev dobite	1.85 šil.
Za 100 dinarjev plačate	2.40 šil.
Za 100 lir dobite	0.905 šil.
Za 100 lir plačate	1.025 šil.
Za 100 mark dobite	693.85 šil.
Za 100 mark plačate	710.15 šil.

„Koroški dnevi '87“ v Pliberku

Spoznavanje slovenske kulture in načina sožitja obeh narodnosti na Južnem Koroškem je glavni cilj nekaterih avstrijskih mladincev, ki trenutno 10 dni bivajo v okolici Pliberka. V goste so jih sprejele slovensko-govoreče družine, pri katerih preživljajo vsakdan. Dodatno pa v delovnih skupinah zbirajo material o položaju prebivalstva, ki ga bodo ob koncu srečanja (20. 4.) skupno obdelali. V torko so o obeh kulturah na Koroškem govorili z učitelji, zastopniki univerze in s prizadetim. V sredo pa je bila v Pliberku na dnevnem redu razprava o manjšinski problematiki z lokalnimi politiki.

Akcijo je organizirala AFS, avstrijska organizacija, ki pripravlja programe za socialno in medkulturno učenje. AFS posreduje npr. enoletno bivanje avstrijskih mladincev v deželah južne Amerike, Avstralije itd. in vabi mladince iz drugih držav na bivanje v Avstriji. Med drugim pa je AFS v sodelovanju z ministrstvom za pouk, umetnost in šport v lanskem letu pripravila učne pripomočke za medkulturno učenje.

Ugodno prodam

skoraj novo pohištvo, primerno za opremo spalnice ali sobe za goste. Informacije po tel. 0 42 22/24 75 32 – vsak dan po 18. uri.

Pogovori v Gradcu

Gradec in Dunaj sta se pogovarjala. Se pravi, v graškem študentskem klubu smo imeli obisk naših bratov in sester z Dunaja. Nekaj časa je že od tega, ko smo bili „Gradčani“ pri njih. Zato smo se zopet srečali, da bi se pogovarjali in kaj pametnega zmenili. Torej – študenti in študentke po daljšem času spet tiščijo glave skupaj. To je pravzaprav lahko samo znak produktivnosti. Konkretno: koroško dvojezično sceno čaka zelo velika, lepa in zanimiva akcija.

„Dunajčanom“, ki so navajeni velikega mesta, smo po pogovorih pokazali Gradec ponoči in bili so navdušeni. Popivali smo še dolgo v noč, kot pač slovenski študenti in študentke med drugim tudi znamo.

Petr W.

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Telefon (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/33. Telex 42 20 86 sndk a. Tisk: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana.

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Sobota 18. 4. 21.00	pri Cimprmanu v Verovcah	VELIKONOČNA BAKLADA	Slovensko prosvetno društvo Radiše
Nedelja 19. 4. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	VELIKONOČNI PLES Igra „Trio Drava“	Slovenski športni klub Obir
Nedelja 19. 4. 20.00	pri Šoštarju v Globasnici	VELIKONOČNI PLES igra ansambel Gorenjci	Globaški puebi
Nedelja 19. 4. 19.30	pri Florijanu v Vogrčah	VELIKONOČNI PLES Igra ansambel TRIM	Športno društvo DSG Vogrče
Nedelja 19. 4. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	VELIKONOČNI PLES Igra „Trio Drava“	Slovenski športni klub Obir
Ponedeljek 20. 4. 20.00	farna dvorana v Žvabeku	KONCERT Nastopajo: Oktet Suha, otroški zbor Žvabek, pevsko-instrumentalna skupina Žvabek, učenci Glasbene šole iz Suhe in Žvabeka, ansambel blokflavt	Katoliško prosvetno društvo „Drava“ v Žvabeku

Ponedeljek 20. 4. 19.30	Kulturni dom v Ločah	SLAVNOSTNA PRIREDITEV 10 let Tamburaškega ansambla Loče (sodelujejo: Dorfgemeinschaft Latschach, Gemischter Chor Ledenitzen, Tamburaški ansambel Loče, Moški zbor SPD „Jepa-Baško jezero“) Po koncertu ples, igra Planinski sekstet	Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“
-------------------------	----------------------	---	---

Ponedeljek 20. 4. 19.30	farna dvorana v Šmihelu	SCAPINOVE ZVIJAJE (Moliere) igralska skupina KPD Šmihel, režija Mica Opetnik	
-------------------------	-------------------------	--	--

Ponedeljek 20. 4. ca. 19.00	Kulturni dom Danica v Šentprimozu	PLES IN IZBOR POPEVK za mesečno hit-parado	ORF – slovenski oddelek, KZ ZSM Škocijan SPD Danica
-----------------------------	-----------------------------------	--	---

Torek 21. 4. 20.00	farni dom v Selah	VSAK DAN ZDRAVILNE RASTLINE Predava: dipl. biol. Tatjana Angerer; diapozitivi.	Katoliško prosvetno društvo Planina in Katoliška prosveta v Selah
--------------------	-------------------	--	---

Sreda 22. 4. 19.30	Modestov dom Celovec	GLASBENI RECITAL izvaja: Slavko Gorčar ob klavirski spremljavi prof. Vlaste Doležal-Rusa	KKZ, Modestov dom, Glasbena šola
--------------------	----------------------	--	----------------------------------

Četrtek 23. 4. 20.00	Slomškov dom Celovec	SLOWENISCHE ELEMENTE IM KÄRNTNER DEUTSCH univ. prof. dr. Gerhard Neweklowsky	Koroška dijaška zveza
----------------------	----------------------	--	-----------------------

Petek 24. 4. 19.00	avla slovenske gimnazije	NENAVADEN DOGODEK (Carlo Goldoni) Režija: Slavica Kropiunik, scena Janez Debevc nastopajo igralci SPD Dobrač z Brnce	Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu
--------------------	--------------------------	--	--

Petek 24. 4. 19.30	Tinje	AVSTRIJA – NEPREMEGANA PRETEKLOST NEPREMAGANA SEDANJOST? Univ. prof. dr. Anton Pelinka	Katoliški dom prosvete Sodalitas
--------------------	-------	--	----------------------------------

Sobota 25. 4. 19.30	v mestni hiši v Borovljah	KONCERT ROŽANSKIH MOŠKIH PEVSKIH ZBOROV	Slovenska prosvetna zveza in SPD Borovlje
---------------------	---------------------------	---	---

Sobota 25. 4. 19.30	župnišče Bilčovs	KRŠČANSTVO NA TEHTNICI SVETOVNIH NAZOROV Pogovor vodi Vinko Ošlak	Katoliška mladina
---------------------	------------------	---	-------------------

Nedelja 26. 4. 14.30	ljudska šola v Kotmari vasi	ISTRANOVA – ljudska glasba iz Istre	Slovensko prosvetno društvo Gorjanci
----------------------	-----------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------

Nedelja 26. 4. 14.30	Kulturni dom na Brnci	SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV – Koncert pesmi narodov. Nastopajo: otroške in mladinske skupine iz Celovca, Podjune, Roža Gur in Zilje. Pokroviteljstvo: ministrica dr. Hilde Hawlicek, poslanec v državnem zboru Karel Smolle	Krščanska kulturna zveza v Celovcu, SPD Dobrač na Brnci
----------------------	-----------------------	--	---

Nedelja 26. 4. 20.00	farna dvorana v Globasnici	KONCERT MOŠKEGA ZBORA „DUNAJSKI KROŽEK“	Slovensko kulturno društvo Globasnica
----------------------	----------------------------	---	---------------------------------------

Torek 28. 4.	Mladinski dom Mikschallee 4 Celovec	SEDANJOST IN BODOČNOST ŽENSKEGA GIBANJA Informacijsko srečanje žensk treh dežel (Slovenije, Koroške in Furlanije-Juljske krajine) 9.30 Prihodudeleženk 10.00 pozdrav (Milena Gröblacher) in predavanja, diskusija 13.00 Kosilo, družabnost (Marija Jurič)	Zveza slovenskih žena
--------------	-------------------------------------	---	-----------------------

Sreda 29. 4. 19.00	Mladinski dom SSD Celovec	KONCERT VSEH ODDELKOV GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM	Glasbena šola na Koroškem
--------------------	---------------------------	---	---------------------------

Petek 1. 5. 15.30	Kulturni dom Danica v Šentprimozu	DELO ZA VSE – DVOJEŽIČNOST ZA VSAKOGAR 1. MAJ – 15.30 za otroke: Igra za oblake; za odrasle: film „Ohne Maulkorb“ 18.00 Prvomajski prizori – 19.00 „PROLETENPASSION“ – Schmetterlinge nato veselica	Kulturno društvo Pri Joklnu – SPD Danica – SPZ – Komite za obrambo dvojezične šole – Kladivo – ZSM Koroška solidarnost z Nikaragvo
-------------------	-----------------------------------	---	--

RAZSTAVE

do 4. 5.	Tinje	RAZSTAVA DEL WALTERJA KROBATHA (slike – grafike)	Katoliški dom prosvete Tinje
----------	-------	--	------------------------------

do 22. 4.	Kulturna taberna Pri Joklnu	RAZSTAVA OTROŠKIH RISB	Kulturno društvo Pri Joklnu, Celovec
-----------	-----------------------------	------------------------	--------------------------------------

Sreda 22. 4. 20.30	Kulturna taberna Pri Joklnu	GIBLJIVI SLEDOVI Karl Vouk otvoritev razstave	Kulturno društvo Pri Joklnu
--------------------	-----------------------------	---	-----------------------------

Izleti

Zveza koroških partizanov sporoča, da je za izlet v Beograd, ki bo v soboto, dne 16. maja, prostih še nekaj mest. Interesenti naj se javijo najkasneje do 20. aprila pri Zvezi koroških partizanov ali pri ZSO tov. Milki Kojot.

Zveza koroških partizanov

Club tre popoli vabi na kulturno potovanje po Sloveniji: v soboto, 25. 4., in nedeljo, 26. 4. 1987. (Proga: Celovec – Celje – Ptuj – Rogaška Slatina – Krško – Pleterski samostan – Novo mesto – Dolenjske toplice – Ljubljana – Celovec) Prijave sprejema: dr. Artur Roßbacher, Hauptplatz 7/1, 9170 Borovlje.

Ob premieri Vražjega fanta

Pogumna igra v Bilčovsu

Igrati tragikomedijo je pogumno dejanje še za izkušene odre. Kaj rada se sprevrže v banalno veseligrso z zamegljeno žanrsko izpovedjo ali v nečisto mešanico različno interpretiranih poudarkov. Pavli

seksualizirane narave ob nepoznani tuji osebi, ki jo srečaš v trenutku, nenapovedano, na nek neobičajen način, zato pa bolj vznemirljivo, mikavno in privlačno. Nekaj freudovskega je v vsej zadevi.

Zablatnik pa je toliko prekaljen maček, da mu je iz tega izredno težkega dramskega dela uspelo izoblikovati celovito predstavo.

John Millington Synge – avtor Vražjega fanta zahodnega sveta je svojo dramaturgijo zasnoval na čistih medsebojnih odnosih, jo pretkal z največkrat podzavestnimi nagibi, s skritimi hrepenenji erotične in

Vznemirjenje ob brutalnosti, ob nepoznanosti, pričakovanju presenečenja, za katere se spleta zatajiti razumska čustvovanja.

Igra ni iz naših logov in ni pisana za koroški gartele, pa je bila vendar toplo sprejeta. Zakaj? Najbrž je zadel v nek intimni svet gledalcev, v nekaj, o čemer ne govorimo, pa v nas vendar obstoja vedno prisotno in včasih tudi odločujoče.

Postavitev je bila preprosta, vendar učinkovita. Igra je razgibana, interpretacija vlog toliko angažirana, kot jo redko doživimo na naših odrih. Glavni protagonist Mihi Mischkulnik je spretno koketiral z občinstvom in tako vedno znova skrbel za povezanost. S svojo igro je bil hkrati prikupen in zoprni, kar je napetost nedvomno povečevalo. Ljubko Pegeen je igrala Marija Krušič, ki je bila kar ustvarjena zanjo. Pravo dekle na pravem mestu. Predvsem v govornem razponu je bila dovršena. Njen brat Franci Krušič je dobro zaigral cagavega fanta, ki „pri puncu še ni spal“, saj mu je razbojnik kaj hitro speljal dekle. Skoda, da je bila Monika Gasserjeva ob dober glas, ker bi svojo vlogo lahko zaigrala še bolj zoprno. Ostali igralci so v igri prav dobro sodelovali, se spretno izogibali drug drugemu, se odkrivali, bili za dopolnilo in včasih tudi v okras (predvsem fletna dekleta).

Razplet tragikomedije je bil nejasen, kar je bolj kvaliteta kot pomanjkljivost, saj je njen mik v nedorečenosti.

Bilčovščani so v razveseljivi meri poskrbeli tudi za odrski jezik, kar je spodbudno, le sem pa tja jim je ušel kak preozki „e“. Besedilo pa so obvladali perfektno, zato pa je bila tudi igra toliko boljša.

Izdali so tudi zelo estetski gledališki list, ki jim ga je tako kot umetniško dovršen plakat oblikoval akademski slikar Božin, ki se je pridno angažiral tudi pri sceni in kostumih. Lep večer je bil v Bilčovsu!

J. R.

V Cankarjevem domu v Ljubljani „Literarna karavana iz štirih mest – Celovca, Ljubljane, Trsta in Dunaja

Prejšnji četrtek je Cankarjev dom v Ljubljani obiskala „literarna karavana“ iz štirih mest: Celovca, Ljubljane, Trsta in Dunaja. To je bila predstavitev ali nastop v „živo“ nekaterih literatov, katerih dela je ob drugih objavila literarna priloga „Lesezirkel“ dunajskega časnika „Wiener Zeitung“. Urednik te priloge, znani avstrijski avtor Thomas Pluch, je s sodelavci v njej predstavil izbor sodobnih literarnih del z območja, ki ga „oklepajo“ štiri mesta: Celovec, Gradec, Ljubljana in Trst. To pomeni, da je šlo za prostor, ki je v mnogočem predvsem slovenski; in res je „Lesezirkel“ ob avstrijskih in italijanskih prinesel veliko slovenskih piscev, tako tistih iz „matične dežele“ kot tistih iz Koroške v Av-

striji in predvsem s Tržaškega v Italiji.

V Ljubljani so nekaj najzanimivejših avtorjev v prilogi pred kratkim objavili Naši razgledi, minuli četrtek pa je sedem izmed njih nastopilo, kot rečeno, v Cankarjevem domu. Žal med njimi ni bilo urednika Thomasa Plucha (avtomobilska nesreča na poti v Ljubljano), iz svojih del so brali Peter Turrini (ki živi na Dunaju), Tržčan Fulvio Tomizza, Ljubljčan Kajetan Kovič in nato Korošci: Maja Haderlap, Cvetka Lipuš, Fabijan Hafner in Florjan Lipuš. Poslušalcev je bilo veliko, saj je bila mala dvorana Cankarjevega doma polna. Tako je pravzaprav že nekaj let: literarna branja pritegnejo čedalje več ljudi, kar si je najbrž razlagati z dejstvom, da se

„vloga“ književnikov v družbenem življenju povečuje. In kaj bi utegnili biti tako privlačno tokrat v Cankarjevem domu? Gotovo že zamisel sama po sebi, predstaviti avtorje štirih mest, čeprav so zlasti tisti, ki so nastopali v četrtek, bolj ali manj že znani, je bila „kombinacija“ njihovih tekstov za poslušalca zanimiva: sleherni med njimi je izrazil svoj svet in svoj nazor. Njihova izpoved je segala iz okvirov družbene kritike do intimnih prostorov posameznika. Besede niso učinkovale hermetično, temveč doumljivo, sporočilno. Paleta misli in občutij je bila razsežna, v tem pa je bil najbrž še en razlog za pozorno sprejemanje njihovih besedil. Večer je povezoval Peter Wieser.

„Popotništvo po štirih mestih“ je tako bilo zanimivo doživeti, morda bi ga bilo mogoče „uprizoriti“ še v katerem drugem kraju – morda celo v kombinaciji še z drugimi imeni, a morda je to že stvar, ki sodi v morebitne nadaljnje načrte priloge „Bralni krožek“...

Jože Horvat

Emil Cesar

O Klinarjevem Mrtvem bataljonu prvi pesniški zbirki, nastali na Koroškem

Hkrati pa zna biti v opisu tudi zelo konkreten. Rute opiše takole: **K robu gozda stiskajo se hiše, gledajo na polja po pobočjih, tam med polji pasejo se krave, legla je jesen na golo drevje.**

V pesmih odkrivamo tudi drugačne značilnosti, na primer pod vplivom narodnoosvobodilnega boja prebujanje koroškega ljudstva ali njihove težnje po popolni svobodi. O njej govori pesnik zelo konkretno, vendar tudi kot o „ljudski volji“, ki ima na Koroškem posebno vrednost. Svoboda, kako-samosvoja, preprosta in velika si hkrati! Njeno veličino slika Klinar takole:

Nad tabo spet bedela bo sinjina neba in žarki sonca bodo ti sijali vse lepše kot sedaj in se igrali, odsevala jih jezer bo gladina.

(Koroška, 2)

V tej njihovi veliki težnji jih podpirajo tudi partizani, saj je bil to hkrati tudi eden pglavilnih ciljev narodnoosvobodilnega boja. Zato mimo te naloge tudi pesnik ne more iti. Bila je tako velika in pomembna, da je morala dobiti mesto v pesmi:

...Dan za dnevom v mraku hodimo iz hoste, tja med hiše nosimo besedo gladnim srcem.

Kako potrebni so bili koroški Slovenci takih spodbud in prav takih stikov, dokazuje finale iste pesmi. S tem pesnik ne ohranja le vsebinskega smisla pogovorov, temveč s simboliko tudi enkratnost občutja ob tem:

Včasih prav do jutra govorimo: Luč na vzhodu vstaja, dragi bratje! Vigred nam prinesla bo vstajenje.

(Rute)

Sicer pa povezuje Klinar tudi svojo predanost boju s silno ljubeznijo do slovenske Koroške. Kako globoko je bila v njem, dokazuje to, da je našel zanj mesto tudi v pesmi:

Besede ne najdem, da bi ti zapel, ker vsa si v meni, v moji globočini, v ljubezni moji, v moji bolečini, v bridkosti tvoji rad bi te objel.

(Koroški)

Visoko zavest poudarja tudi z nekaterimi koroškimi narečnimi izrazi.

Miha Klinar je bil leta 1941 in nekaj časa v letu 1942 edini pesniški glasnik trpljenja Slovencev na Gorenjskem, nato pa ga je spremljal domala ves čas okupacije. Izvzeti so le meseci, prebiti v Ziljski četi, in čas, ko se je kot borec devetega korpusa bojeval na Primorskem. Ta pesniški opus ni majhen.

Enako pomembno je bilo njegovo literarno delo na Koroškem. Bil je pobudnik prvega leposlovnega glasila, nastalega v letih narodnoosvobodilnega boja na tem področju, **Mlada rast**. Edini rokopisni izvod se je ohranil, vendar pa zamisli pozneje, po nemški ofezivi in zaradi Klinarjeve vključitve v enote devetega korpusa, niso več skušali uresničiti. Glasilo je propadlo v opisani novembrski nem-

ški ofenzivi, pravzaprav tik pred izidom. Pomen njegovega izhajanja bi bil nedvomno velik. Narekovalo ga je prepričanje, da bi vplivalo na bojvniško in nacionalno zavest borcev v četi oziroma v bataljonu, hkrati pa bi našlo hvaležne bralce med koroškimi Slovenci, vsaj na operativnem območju Ziljske črte.

Zbirka **Mrtvi bataljon** pa je prva pesniška zbirka partizanskega borca, ki je črpala snov iz bojev koroških Slovencev proti nacizmu. Hkrati je najpomembnejši pesniški prikaz partizanskih bojev v tistem delu slovenske Koroške, ki je pripadel republiki Avstriji. Zato zbujajo začudenje dejstvo, da je ne upoštevajo ne regionalno zastavljene antologije in ne prav taki priložnostni literarnozgodovinski prikazi. S tem delamo koroškim Slovincem veliko krivico, saj spregledujemo eno najsvetlejših strani v njihovi težki zgodovini. Čeprav so bili zatirani in izpostavljeni bolečim udarcem, vemo, da je ravnal Hitlerjev nacizem z njimi izredno kruto, je njihova skrb veljala veliko širšim človeškim interesom: boju za uničenje fašizma in nacizma, boju za pravico vseh narodov do svobodnega življenja. Za cilje torej, ki so se dali izbojevati samo z oboroženim bojem, še pomembnejšim, ker se za tako obliko odpora med drugo svetovno vojno v Evropi niso odločili celo nekateri veliko večji narodi.

Borec 2/3 1987

Pismo Zveze slovenskih zadrug Drage rojakinje, dragi rojaki na Koroškem!

Mislil sem se oglašiti, ko bo gotov prvi računski zaključek ali bilanca Zveze slovenskih zadrug v Celovcu za leto 1986 – to je za prvo leto mojega mandata predsednika Zveze slovenskih zadrug – in vam obširneje poročal.

Osupnil pa sem, ko se je zadnje tedne pričela grozovita in hektična gonja proti Zvezi slovenskih zadrug in je zaradi tega nastala tudi neugodna atmosfera v vsem zadrugištvu. Tako čutim kot nujno, da vso našo slovensko skupnost na Koroškem že sedaj obvestim o delu v zadrugištvu v zadnjem letu in kaj delamo sedaj.

Lansko leto marca, ko sem bil izvoljen za predsednika, in ko je meseca aprila prišel na Zvezo kot dodatna moč Joza Habernik, smo skupaj s poslovodji analizirali situacijo. Ugotovili smo sledeče nujnosti:

1.) **Delovna klima se mora v vseh odborih znatno izboljšati.**
● danes so nesoglasja v odborih v glavnem pozitivno rešena in se dela stvarno in plodno v prid zadrugištvu. Pri medsebojnih pogovorih vlada spet kulturnost.

2.) **Priti mora do večjega reda v blagovnem oddelku.**
● danes mi poslovodje naših zadrug potrjujejo, da smo storili že velik korak naprej, da smo uvedli na blagovnem oddelku Zveze nov računalniški sistem in da se sodelavci tam zelo trudijo, da bi ekonomično poslovali.

3.) **Takoj se mora dobiti dober pregled nad poslovanjem vseh eksport-importnih podjetij, pri katerih je Zveza udeležena in tudi firme Cartrans.**

● danes imava s poslovodjo Habernikom dokončen in dober pregled nad poslovanjem naših import-eksport firm pa tudi pri Cartransu. Te firme dobro delajo.

4.) **V inozemskem oddelku banke se mora bolj intenzivno poslovati z vsemi bankami v Jugoslaviji, tu še prav posebej z Ljubljansko banko ter Mariborsko kreditno banko ter z banko v Italiji**

● v letu 1986 se je bančni promet s temi bankami in še prav posebej z Ljubljansko ter Mariborsko banko povečal za več kot 100%. Z vodilnimi sodelavci ter z operaterji teh bank imamo še posebno dobre stike.

5.) **Dobre kontakte je treba ustvariti s koroško Zvezo Raiffeisen ter tudi z avstrijsko Raiffeisen na Dunaju.**

● danes so posebno dobri stiki med vodilnim kadrom Genossenschaftliche Zentralbank AG ter nami in smo z večkratnimi obiski navezali tudi dobre kontakte s koroško Zvezo Raiffeisen. Tako je bilo mogoče dobiti tudi pomoč za Posojilnico-Bank Borovlje. V Raiffeisenovem Garancijskem združenju je namreč tako, da mora biti pri vsakem sklepu za podporo ali kaj drugega enoglasen sklep vseh Raiffeisenovih deželnih central v Avstriji. Da pa so nam na Dunaju še posebej naklonjeni, ni potrebno posebej omenjati.

6.) **Naše koroške sodeželane moramo še bolj pritegniti k poslovanju naših zadrugištvov (vlaganja, krediti).**

● v letu 1986 nam je tudi uspelo še posebej nagovoriti več naših sodeželanov, pa naj so to nastavlenci, delavci ali samostojni gospodarji. Uspelo nam je zopet povečati hranilne vloge ter tudi pri kreditiranju smo se zelo trudili. Seveda bi bilo bolje, če bi bila mreža kreditojemalcev še večja, ker bi bil s tem tudi kreditni riziko še manjši.

7.) **Našim blagovnim zadrugam ter tudi posojilnicam je treba še bolj svetovati in pomagati pri razirjanju ponudbe in pri izračunavanju ekonomičnosti investicij.**

● v zadnjih štirih letih so bili zgrajeni marketi v Škofičah, Šentjakobu, Kotmari vasi, Železnih Kapli, Globasnici in Prezidavalu se je še v Šentjanžu. Manjša prezidava bo do konca leta 1987 izpeljana še na Brnci ter v Ledincah. Vsem navedenim zadrugam smo finančno pomagali s tem, da smo jim dali na razpolago cenejše kredite in tu je treba poudariti tudi to, da so bile vse zadruge pred obnavljanjem ali investiranjem brez lastnega kapitala.

Nove zadrugištvne hranilnice in banke so nastale v Miklavčevem, Globasnici, Pliberku, Bilčovsu, Ločilu ter Šentjakobu. V zidavi in skoraj gotovi pa bosta do letošnjega prvega polletja novi stavbi Posojilnice-Bank Železna Kapla in Posojilnica-Bank Hodiše-Skofiče.

8.) **Pri Posojilnici-Bank Borovlje je treba dokončno in kolikor mogoče točno ugotoviti vsoto izgube, ki je oz. bo nastala zaradi nepredvidnega oddajanja kreditov in posojil. Za to smo posebej zadolžili revizijo Zveze slovenskih zadrug.**

● Sedaj pa o Posojilnici-Bank Borovlje nekaj čisto jasnih besed: Že konec leta 1985 smo v Borovljah postavili za nadzorstvo poslovodjo Zveze slovenskih zadrug Draga Pörtšcha. Ker je bil izpad pri posojilih, ko sem marca 1986 kot predsednik prevzel zadrugišno zvezo, samo približno ugotovljen, sem predlagal odboru, da pošljemo v Borovlje našega revizorja Kristofa, ki naj dokončno ugotovi višino izpadov. Maja meseca 1986 smo imeli dokončno sliko s konkretnimi številkami. Nato smo poslovodje v Borovljah zamenjali. Prišlo je ponovno do soglasnega sklepa, da pošljemo našega revizorja dipl. trg. Andreja Milloniga v Borovlje, da ugotovi, če se je pri oddajanju kreditov in posojil kdorkoli osebno okoristil, to se pravi, delal za svoj žep. To je privedlo do tega, da je revizija naznanila zadevo kredita Köck pri kriminalni policiji in se je nato začela preiskava. Pri tem se je naš prej omenjeni sum okrepil in smo zato prej odstavljene poslovodje tudi takoj odpustili. Tudi upravni in nadzorni odbor Posojilnice-Bank Borovlje sta sklenila, da se za to zadevo poveri odvnetnik, ki je nato res naznanil zadevo tako, da je poslal državnemu tožilstvu ovadbo proti neznanim storilec. Ko je preiskovalni organ imel dovolj dokazov, je prišlo do aretacije prejšnjih poslovodij ter podjetnika Köcka. Izvršni odbor Zveze slovenskih zadrug je tudi sklenil, da se raziščejo zadeve okoli davčnega svetovalca dr. Petriža, ki je posredoval Zvezi slovenskih zadrug tako pozitivno stališče v zadevi Köck in ki je istočasno tudi davčni svetovalec znanih koroških celuloznih tovarn in nove firme, ki jo je ustanovil prejšnji poslovodja Florjan Dovjak.

Se isti večer po aretaciji poslovodij smo se v Borovljah s tamkajšnjimi odborniki sestali in soglasno sklenili, da v tej zadevi nihče ne bo dajal posebnih intervjujev, razen pooblaščen zastopnik Zveze slovenskih zadrug. Kljub temu so osebe, ki niso ne v upravni, ne v nadzornem odboru pri Zvezi ali pri Posojilnici-Bank Borovlje smatrale za posebno važno, da dajejo v tej zadevi intervjuje in takorekoč primaknejo svoj „zenf“, brez da bi se v tej zadevi povezali z Zvezo.

Poleg tega so o tej zadevi trobili po deželi in tudi v inozemstvu, napačno informirali, polemizirali in izzivali.

Mislil, da taka gonja ne zmanjša škode, ki smo jo utrpeli v Borovljah, ampak jo celo povečuje, ker škoduje ugledu našega bančništva. Zagotavljam pa vam vsem, da ta problem obvladamo in da seveda noben vlagatelj naših posojilnic ne more zaradi tega utrpeli kakršnekoli škode.

Da pa bo možno konstruktivno delo tudi za vnaprej in da se bodo v bodočnosti pokazali tudi sadovi, vam odborniki zadrugištvne Zveze, poslovodje, vodje oddelkov, poslovodje naših import-eksportnih podjetij in vsi nameščenci ter delavci zagotavljajo, da se bodo še bolj trudili za procvit našega zadrugištva na Koroškem.

Tudi jaz osebno vam zagotavljam, da bom po svojih močeh skrbel za zadrugišno Zvezo, zadruge, posojilnice in vsa podjetja tako, kakor da bi skrbel za lastno podjetje na Reki pri Šentjakobu.

To vam osebno zagotavljam, tako da boste naš sedanji težki položaj razumeli in nam na vseh gospodarskih področjih stali ob strani. Vsi se moramo zavedati, da je naše zadrugištvno skoraj 40 let po zadnji vojni in to v dobi deloma dobre konjunkturo „spalo“ in da je modernizacija in ekspanzija našega zadrugištva v današnjem času veliko težja kot prej.

Ob koncu pa vam povem še nekaj pozitivnega, in sicer, da bo bilanca zadrugištvne Zveze 1986 zelo razveseljiva, da bo rezultat takšen, kakršen v povojnem času še nikoli ni bil.

Dokončno poročilo o tem zaključku boste brali meseca maja 1987.

Z zadrugištvni in prijateljskimi pozdravi, obenem pa vesele Velikonočne praznike vam in vašim družinam želi

Miha Antonič
predsednik Zveze slovenskih zadrug

Opomba uredništva:

Današnje „Zadrugišno pismo“ objavljamo na izrecno prošnjo predsednika Zveze slovenskih zadrug.

- TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV -

Bomo dvojezični učitelji potisnjeni v kot?

Mnenje in vprašanja učiteljice

Po zadnjih izjavah okrajnega šolskega nadzornika F. Wiegela in predsednika DSS K. Kircherja, objavljenih v Slovenskem vestniku, čutim potrebo, da se kot učiteljica, ki se dnevno srečujem z realnostjo v razredu oglašim in povem nekaj svojih misli k dogodkom okoli šolstva. Dvojezični učitelji nismo omenjeni ne v prvem ne v drugem intervjuju, kot da ne bi bili prizadeti. Najbrž se le premalo oglašamo in premalo reagiramo na najrazličnejše pojave v zvezi z dvojezičnim šolstvom.

Model koroške pedagoške komisije ne bi prizadel samo otroke, ampak bi skupno z njimi potisnil v kot tudi nas, dvojezične učitelje. Res je, da je delo z manjšim številom učencev manj naporno in lažje. Drži tudi, da smo samo s hudim naporom kos jezikovno raznolikim skupinam učencev v razredih. Da opravljamo težko in ogromno delo, sta priznali tudi dve nemški strokovnjakinji, ki sta spoznali našo dvojezično šolo v okviru seminarja na celovški univerzi; o naši dvojezični šoli sta povedali, da nima primerjave v celi Evropi.

Učitelji se zavedamo težav in nismo zmeraj zadovoljni s trenutnim položajem v razredu, kdaj pa kdaj tudi dvomimo o učinkovitosti pouka, kakršnega prakticiramo. Deloma se učitelji še poslužujejo simultane metode, ki nam jo je posredoval rajni inšpektor Vouk, čeprav se v zadnjih letih bolj in bolj uveljavlja spoznanje, da v zdajšnji konstelaciji v dvojezičnih razredih ta metoda ne ustreza več.

Skupinski pouk je možna alternativa. Od učitelja pa zahteva mnogo priprav, za tak pouk potrebujemo učiteljeve učne pripomočke, ki jih zaenkrat izdelujemo z velikim naporom vsak zase. Pametneje pa bi bilo, da bi izmenjali izkušnje, bolj sodelovali in nazadnje zvišali učinkovitost našega pedagoškega dela. V tej smeri naj bi teklo tudi izobraževanje dvojezičnih učiteljev: spoznavati bi morali različne učne metode, nove načine posredovanja jezika, izmenjavati bi morali izkušnje s kolegi drugih manjšin. V tem smislu je potekal prejšnjo soboto v Bilčovsu seminar, ki so ga skupno z dvojezičnimi učitelji oblikovali sodelavci celovške univerze in je

bil prvi take vrste. V prihodnje se moramo prizadevati za boljše metode posredovanja drugega jezika, izdelati bomo morali več učnih pripomočkov, ki nam bodo olajšali skupinski pouk. Na okrajnih zasedanjih (enkrat na leto v vsakem okraju) je preveč frontalnih predavanj in posredovanja zakonskih osnov. Ali ne bi bile namersto tega možne hospitacije v razredih s heterogenimi jezikovnimi skupinami, kjer bi se konkretno ukvarjali s problemi jezikovnega pouka? Za predšolo, kjer tudi prevladuje skupinski pouk, je to možno, zakaj ne tudi za dvojezično šolo?

Zagovorniki modela koroške pedagoške komisije trdijo, da se bo pouk izboljšal za vse – prijavljene in neprijavljene. Poglejmo, po katerih kriterijih nam model obeta izboljšanje.

1. Znižanje števila učencev do 7 (v primeru, da je v razredu 14 otrok, od katerih je vsaj 7 prijavljenih). Vemo, da je v večini razredov že manj kot 20 učencev, se pravi, da imamo opravka z majhnimi razredi. Sedem šolarjev ne bi zasedlo niti 4 klopi, koliko jih bo še, če bo razsajal kak virus? Kaj bo, če bo moral kak šolar ponavljati razred! Kako bo s konstelacijo med dekleti in fanti? Kako bo v razredu z 1 deklico in 6 fanti? Iz skupinske dinamike vemo, da je idealno število za funkcionalnost skupine dvanajst – Jezus si ni kar po naključju izbral ravno dvanajst učencev. Pri manjšem številu učencev ima učitelj več časa za posameznika, pri tem pa pozabimo na socialni vidik v skupini: otroci se učijo zmeraj tudi drug od drugega.

Sploh pa je cilj vsakega pouka – hkrati pa važen didaktični princip, ki so ga naši politiki-pedagogi menda že pozabili – samodejavnost učenca. V medijih jo zlohotno zamenjujejo s „tiho zaposlitvijo“ (Stillarbeit), s pojmom, ki je povezan z nižje organizirano šolo in je negativno obeležen. Ne morem si predstavljati razreda s sedmimi učenci. Kako naj učitelj z njimi pošteno zapoje, telovadi, prireja igre za razne prireditve?

Na nekaterih šolah so paralelni razredi, od katerih je en razred enojezičen, drugi pa dvojezičen. Oba razreda sta ševilčno približno enako močna, v dvojezičnem razredu so sedaj

lahko tudi neprijavljeni. Razrede so delili po številu, ne pa nujno po prijavi k dvojezičnemu pouku. Model pa zahteva **strogo jezikovno delitev** že pri 14 učencih, čim je 7 prijavljenih. Lahko se bi zgodilo, da bo v dvojezičnem razredu samo 7 šolarjev, v paralelnem pa 20 ali še več. Si lahko predstavljate, da učitelj in učenec v takem primeru občutita dvojni manjšinski položaj?

Nižje število šolarjev v razredu in s tem večja jezikovna homogenost še ne zagotavlja večjega učnega uspeha. Vsa učinkovitost pouka je nazadnje vendarle odvisna od učiteljevega prizadevanja.

2. Asistenčni učitelj v razredih, kjer je manj kot 7 prijavljenih oz. neprijavljenih. Tu dobi razredni učitelj za 14 ur tedensko (v matematiki, jezikovnem in stvarnem pouku) dodatnega oz. pomožnega učitelja (ime še ni znano). Znano je, da se skoraj vsi učitelji branijo drugega učitelja v razredu. Politiki-pedagogi, ki so si izmislili ta model, pa bi, vkolikor sploh poučujejo v dvojezičnih razredih, „ušli“ svojemu lastnemu modelu, saj bodo večinoma kmalu upokojeni. Njih torej stvar ne bo direktno prizadela. Kako pa bodo sprejeli drugega učitelja v razredu starši? Morda „strokovnjaki“ upajo, da se bosta oba učitelja s svojimi učenci vred kmalu razšla? Tistih staršev, ki jih slovenska beseda v razredu moti zdaj, predvideni model gotovo ne bo pomiril, tudi če zaenkrat še molčijo. Ali ima t. im. avstrijska Regelschule, ki jo zahtevajo za svoje otroke, dva učitelja v razredu?

Vsaka šolska reforma v Avstriji je bila povezana z dolgoletnimi šolskimi poskusi, nič se ne zgodi od danes na jutri, temveč počasi in previdno. Zmeraj doslej pa so bili na široki osnovi vključeni tudi učitelji. Tudi dvojezični učitelji smo za reforme, vendar za take, pri katerih bomo mogli konstruktivno sodelovati, jih sooblikovati, končno le mi stojimo v razredu in poznamo probleme dvojezične šole. Kako si politiki in šolska oblast predstavljajo, da bodo učitelji uresničevali reforme, ki so jim bile vsiljene, h katerim niti niso mogli niti smeli povedati svojega stališča!

Marica Pinter, Svetna vas

Izraelska mladina na Radišah

Prejšnji teden v torek je imela krajevna skupina Socialistične mladine na Radišah v gosteh delegacijo izraelske socialistične mladine.

Dobrodošlico jim je v angleškem jeziku izrekel Franci Walter. Med drugim jim je povedal, da so med drugo svetovno vojno prav na Južnem Koroškem tudi Slovenci veliko pretrpeli, čeprav vsega tega ni mogoče primerjati z usodo židovskega naroda. Številne slovenske družine so bile pregnane v nemška taborišča. Mladina pa naj bi se trudila za boljši svet, v katerem ne bi smelo biti prostora za neofašistično, protizidovsko in nacistično miselnost. Podobno je naglasil tudi Ludvik Ogris, ki je goste pozdravil v imenu občine Žrelec.

Vodja izraelske delegacije se je

zahvalil za tople sprejem ter naglasil, da Židje dobro razumejo položaj in probleme etničnih manjšin, saj tudi sami v mnogih državah živijo kot manjšine.

Čeprav so nekateri imeli težave pri izražanju, so se mladinci obeh narodnosti dobro razumeli. O problemu Palestincev, o ustroju izraelske države, o narodnostni problematiki na Koroškem in še o marsičem drugem je tekel pogovor. Vmes pa je Obirski ženski oktet s svojo pesmijo približal gostom kulturno bogastvo koroških Slovencev in tudi gostje sami so zapeli nekaj pesmi v hebrejskem jeziku.

Kot so se gostje pozneje izrazili na Dunaju, jim je srečanje na Radišah zelo ugajalo. Srečanja so se med drugimi udeležili tudi člani deželnega vodstva Socialistične mladine Koroške.

Spominska svečanost za selske žrtve

Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju tudi letos pripravlja spominsko svečanost v spomin trinajstim žrtvam iz Sel in okolice, ki jih je zloglasni nacistični „Volksgericht“ obsodil na smrt in so bile 29. aprila 1943 obglavljene na Dunaju.

Komemoracija bo v sredo 29. aprila ob 11. uri v tako imenovani „Sivi hiši“ (Landesgericht I, Landesgerichtsstr. 1, 1080 Dunaj), zbirališče pa četrte ure prej pred glavnim vhodom na Landesgerichtsstraße).

Nevarnost nacizma v Avstriji narašča

Ko je tajnik ZSO Marjan Sturm pred nedavnim v pogovoru s tujimi novinarji med drugim opozoril tudi na nevarnost neonacizma na Koroškem in v Avstriji, so tukajšnji politiki in časopisi zagnali krik in terjali „konsekvence“, ker je menda blatil ugled dežele.

Da taka opozorila v resnici niso nobeno obrekovanje, pa je bilo videti tudi na sobotni proslavi ob 40-letnici Zveze socialističnih borcev za svobodo in žrtev fašizma na Dunaju. Predsednica Rosa Jochmann in podpredsednik Josef Hindels sta namreč prav tako opozarjala na množične pojave neonacizma in terjala odločnejše ukrepe proti tej nevarnosti.

Manjšinske in mladinske organizacije združujejo sile

Kakor smo na kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je bila na Dunaju ustanovljena „strešna“ organizacija avstrijskih mladinskih manjšinskih organizacij. Časnikarski referent nove organizacije Rihard Grile, nam je o njenih namenih in nalogah poslal naslednje poročilo:

„Avstrijska protimanjšinska politika ni naperjena zgolj proti koroškim Slovincem, temveč proti vsem narodnostnim skupinam v Avstriji. Zato smo se mladinske organizacije iz vrst avstrijskih narodnostnih skupin odločile, da bomo v bodoče skupno nastopale proti vsem protimanjšinskim tendencam v Avstriji in se s svojo mladinsko energijo zavzele za razvoj narodnostnih skupin v Avstriji.“ Tako je spregovorila predsednica „Narodnostne solidarnosti“ (Zveza mladinskih organizacij avstrijskih narodnosti) Sabina Zwitter po obnem zboru novoustanovljene organizacije.

V nedeljo 12. aprila so se zastopniki hrvaške, madžarske, slovenske mladine ter Romov in Sintov združili v skupni strešni organizaciji „Narodnostna solidarnost“, ki ima svoj sedež na Dunaju. Mnenje mladine v manjšinski politiki je bilo v zadnjem času le skromno zastopano. Organizacija si je zastavila cilj, da izdela konkretne predloge za izboljšanje položaja avstrijskih narodnih manjšin in te predloge tolmači tako narodnostnim skupinam kot tudi avstrijski javnosti.

Zgolj solidarnost med narodnostnimi skupinami z zastopniki mladinskih organizacij ne zadostuje. Vse narodnostne skupine v Avstriji so izpostavljene avstrijski protimanjšinski politiki, zato je skupen nastop proti tej asimilacijski politiki potreben. Številni problemi so pri vseh avstrijskih manjšinah slinili in jih lahko vse manjšine skupno rešujejo. Izkušnje in pogledi vseh manjšin, zbrani v konstruktivnem predlogu za reševanje manjšinskih problemov, so lahko

odločen korak naprej k enakopravnosti avstrijskih manjšin.

Ker se „Narodnostna solidarnost“ zaveda, da je lahko le tedaj uspešna, če stojijo tudi včlanjene organizacije na krepkih nogah, bo v začetni fazi kvalitetno politično in organizatorično šolanje članov mladinskih manjšinskih organizacij ena izmed glavnih točk njenega delovanja. Vedeti je seveda treba, da so vse organizacije, ki so včlanjene v „Narodnostno solidarnost“, popolnoma samostojne „Narodnostna solidarnost“ nikakor ni nadomestilo za obstoječe mladinske strukture) – „Narodnostna solidarnost“ je pri-

Vodstvo „Narodnostne solidarnosti“

Predsednica: Sabina Zwitter
podpredsednika: Franz Schruiff in Andreas Szeberenyi
tajnika: Marjan Pipp in Feliks Wanschitz
blagajnik: Rudi Vouk
časnikarski referat: Gerlinde Stern-Pauer, Hubert Mikel in Rihard Grile
referat za pripravo prireditev: Silviya Berlaković, Gerhard Milalković in Miriam Wiegela

stojna za skupne korake mladinskih organizacij z vseh narodnih manjšin.

Z informativnimi prireditvami bodo mladinci skušali še naprej (ne le za čas demonstracij) informirati dunajsko in avstrijsko javnost o položaju avstrijskih manjšin. Z rednimi informacijskimi listi pa bo „Narodnostna solidarnost“ kontinuirano informirala časopisje in prijatelje manjšin o razburljivih in manj razburljivih dogodkih v manjšinski politiki.

Prvi korak je narejen – mladinske organizacije iz vrst vseh avstrijskih manjšin so se združile in si zastavile skupne cilje. Kar je zdaj še potrebno, je delo – in tega se mladinci očitno ne bojijo!

Odprto pismo
deželnemu poslancu Reinholdu Lexerju

Dragi prijatelj!

Ich möchte Dir in diesem Brief meine tiefe Betroffenheit über Deine Aussage zum zweisprachigen Schulwesen in der Kleinen Zeitung vom 7. 4. 1987 mitteilen.

Bis jetzt hatte es den Anschein, daß in Kärnten die Jugendlichen den Weg der Gemeinsamkeit gehen wollen. Von verschiedenen Jugendorganisationen kamen Resolutionen zur Beibehaltung der zweisprachigen Schule und gegen jede Art von Trennung.

Ich hatte den Eindruck und das Vertrauen in Dich, daß auch Du bestrebt bist, die Schulfrage nicht politisch zu lösen, sondern unter Einbeziehung aller pädagogischen Aspekte und vor allem der slowenischen Volksgruppe. Es zeichnet sich nun aber doch ab, daß die maßgebenden Vertreter der politischen Parteien, sei es Land oder Bund, sich auf das gepriesene Kärntner Pädagogenmodell einigen werden. Umso härter trifft es mich und viele von meinen jungen Freunden (auch deutschsprachige), daß nun auch Du auf den Zug der Kärntner Dreiparteienvereinigung aufgesprungen bist und damit auch für die minderheitenfeindliche Politik verantwortlich zeichnest.

Mir ist von Eltern bekannt, daß in einer Schule, wo schon getrennte Klassen bestehen, Schüler der einsprachigen Klasse einzelne von der zweisprachigen als Tschuschen usw. beschimpfen. Die Mutter hat ihr Kind nicht beruhigen können und ich sie nicht. Beide weinten Tage und Nächte. Wer wird diese seelische Qual verantworten geschweige denn befürworten können; ich glaube auch Du nicht!

Ich hoffe auf Deine guten Seiten des Mensch, auf Dein Verständnis und appelliere an Dich, daß Du Dich gegen das Kärntner Pädagogenmodell und damit gegen die Angstzustände heraufbeschwörende Trennung aussprichst und Dich vielmehr für ein harmonisches Zusammenleben beider Volksgruppen einsetzt.

Es grüßt Dich
Bernhard Sadovnik

Medtem ko se je Socialistična mladina Koroške na svojem kongresu (o katerem poročamo posebej – op. ured.) klub kritikam in pritiskom s strani strankinega vodstva kot v preteklosti postavila na stran manjšine in se nedvoumno izrekla proti tako imenovanemu pedagoškemu modelu, pri koroški Mladi ÖVP take doslednosti očitno ni. Predsednik Mlade ÖVP Reinhold Lexer, ki je po zadnjih volitvah postal deželni poslanec, se je nasprotno tudi v tem vprašanju postavil čisto na stališče svoje stranke in njenega vodstva. Svoje utemeljevanje pedagoškega modela je celo podkrepil z obrekovanjem dvojezičnih učiteljev, ko je menil, da so spremembe manjšinskega šolstva postale potrebne zaradi napačnega zadržanja posameznih učiteljev (!) in da bo v bodoče dodatni učitelj skrbel na ljudskih šolah za „potrebno izravnava“; z drugimi besedami: da bo dosedanjega dvojezičnega učitelja kontroliral drugi učitelj, ki pa bo po dosedanjih vestih gotovo le enojezičen, nemški.

V zvezi z izjavami predsednika Mlade ÖVP Lexerja nam je Bernhard Sadovnik iz Globasnice poslal naslednje „Odprto pismo“, naslovljeno na deželnega poslance Reinholda Lexerja. Pismo objavljamo v celoti.

Uredništvo

Občni zbor Slovenskega planinskega društva

V četrtek 9. aprila je imelo Slovensko planinsko društvo svoj redni občni zbor. Poleg članov so se ga udeležili tudi predstavniki Planinske zveze Slovenije, tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm ter zastopniki Planinske sekcije Avto-Celje in Planinskega društva Tržič. Občni zbor so s petjem popestrili bratje Zupan iz Tržiča, ki so ob samem začetku zapeli Oj, Triglav, moj dom.

Nato je predsednik Franci Kropiunik poročal o dejavnosti slovenske planinske organizacije na Koroškem. Orisal je najbolj pereči problem naših planincev – boj za ohranitev planinskega posestva Koče nad Arihovo pečjo na Blešči, ki si jo je lastil lastnik zemljišča, na katerem stoji koča. Šele ustavno sodišče na Dunaju je pravično rešilo to zadevo, tako da je koča ostala last SPD. SPD Celovec je zelo spretno in uspešno zastopal dr. Valentin Kahl. V zvezi s procesi za kočo je predsednik s hvaležnostjo naglasil solidarnost avstrijskih planincev z našimi planinci v tej trdi borbi za ohranitev koče, kar je prepričljiv dokaz plemenite planinske vzajemnosti. Glede gradnje druge planinske koče v Podjuni – o tem se je razpravljalo že na zadnjem občnem zboru – je predsednik dejal, da moramo najprej najti nekoga, ki bo planinskemu društvu prodal, dal v najem ali odstopil vsaj 300 kvadratnih metrov zemljišča. Skratka gre samo za zemljišče in če ga naši planinci dobijo, bo tudi v Podjuni zrasla planinska koča. Predsednik je poročal tudi o jubilejni prireditvi – 85-letnici

organiziranega planinstva med koroškimi Slovenci, katere osrednja prireditve je bila leta 1985 v Celovcu in katero je med drugim obiskala tudi delegacija avstrijskega Alpenvereina pod vodstvom dr. Dellischa. V okviru te jubilejne prireditve je bila tudi foto razstava.

Po poročilih tajnice Nežke Pinter blagajničarke Vere Rehsmann in vodij raznih sekcij so spregovorili tudi gostje. Tako je predstavnik Planinske zveze Slovenije Tone Stroj in veseljem poudaril, da ga še posebno veseli obiskovati občne zbornice v zamejstvu in pri tem opozoril na 90-letnico organiziranega slovenskega planinstva na Koroškem. Orisal je zgodovino zbirke in koroške podružnice SPD in še posebno omenil takratne dejavnike Grafenauerja, Knafelca, dr. Oblaka, dr. Šašla in druge. Za ta jubilej, ki bo leta 1990 se pripravljala zbornica. Nadaljnja pridobitev za zamejska planinska društva bo posebna rubrika v Planinskem vestniku, planinski reviji PZS. Svoje besede je T. Stroj zaključil z željo, da bi se še mnogokrat srečevali v planinah in tako še bolj utrjevali planinsko tovarištvo. Tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm pa je našim planincem izrekel zahvalo za vzgojo medsebojnega prijateljstva, kar je danes še posebno potrebno in za prizadevanje ohraniti slovensko identiteto. Orisal je tudi politično situacijo – boj za skupno dvojezično šolo, ki je garant za dobro medsebojno prijateljstvo v deželi. Čeprav smo koroški Slovenci podvrženi hudemu pritisku, pa upaj-

mo, da bomo najhujše oblike ločevanja le preprečili, zato pa bo treba napeti vse sile.

Pri volitvah je bil z majhno izjemo potrjen stari odbor – predsednik Franci Kropiunik, podpredsednik Joško Lepušič, tajnica Nežka Pinter, blagajničarka Vera Rehsmann. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena Hanzi Millonig in Marica Pradetto.

Po občnem zboru, ki so ga s pesmijo zaključili bratje Zupan, je bil na voljo še skromen prigrizek. Potek občnega zbora je bil miren, stvaren in poln želja, kako bi za planinstvo pridobili čim več mladih ljudi.

P. L.

V Kranju odprli sejem gozdarstva in kmetijstva

V Kranju so pretekli petek odprli 26. mednarodni sejem gozdarstva in kmetijstva, na katerem sodeluje več kot 600 razstavljalcev iz Jugoslavije in drugih držav. Razstavljajo in prodajo gozdarske in kmetijske stroje in opremo, drobno orodje in drugo za potrebe gozdarjev, kmetov, vrtničarjev in lovcev. Med 6 direktnimi razstavljalci iz Avstrije je tudi Zadruga iz Železne Kaple, ki ima na sejmu obdelovalne stroje, hkrati pa je kranjsko prireditev izkoristila za reklamiranje svoje trgovine in Posojilnice v Železni Kapli.

Kranjski sejem je za obiskovalce še

najbolj zanimiv po osebnem prikazu izdelkov slovenske prehrane industrije, med katerimi je tudi nekaj novosti. Tako so prvič predstavili novo jedilno olje iz sončnic iz tovarne v Domžalah, ki je uporabno za večkratno cvrtje. Mesna industrija Primorske pa predstavila svojo novo proizvodnjo, to je sušenje mesa divjih živali ter novo mortadelo. Organizatorji sejma računajo, da bo razstava prehranbenih izdelkov najbolj pritegnila tudi tuje poslovne partnerje.

Sejem spremljajo številne specializirane razstave in posvetovanja ter strokovna srečanja, ki naj bi pripomogla k boljši strokovni usposobljenosti in sodobnejši opremljenosti slovenskih kmetij, še posebno v hribovitih predelih. V ta strokovni del sejma so se vključili tudi lovci, ki med drugim pripravljajo mednarodni posvet o zaščitnih sredstvih in ukrepih proti škodi po divjadi, na katerem bodo predavali strokovnjaki iz Jugoslavije, Zvezne republike Nemčije in Avstrije.

Sejem v Kranju je odprt do 20. aprila.

L. S.

Razstava

V kulturni taberni Pri Joklnu v Celovcu bo prihodnjo sredo spet odprtitev likovne razstave. Istomensko kulturno društvo je pridobilo slikarja Karla Vouka, ki se bo javnosti predstavil s ciklom novih del.

Karl Vouk je svoje slikarske stvaritve, ki jih je izdelal v mešani tehniki, zbral pod naslovom „Giblivi sledovi“. S tem bodo ljubitelji likovne umetnosti imeli priložnost spoznati nove dimenzije Voukovega likovnega sveta.

Otvoritev bo, kot običajno, ob 20. uri ogled razstave pa je možen v času obratovanja gostilne.

Janko Pleterski prejel Kidričevo nagrado

Med letošnjimi dobitniki Kidričevih nagrad je tudi prof. dr. Janko Pleterski. Kot je znano, podeljujejo nagrade za dosežke na področjih gospodarstva, znanosti in izumiteljstva. Janko Pleterski je Kidričevo nagrado prejel za delo Narodi, Jugoslavija, revolucija.

Janku Pleterskemu, ki je napisal tudi mnogo študij in razprav o Koroški, zlasti o plebiscitu, k visoki nagradi iskreno čestitamo. Med nagrajenci Sklada Borisa Kidriča, je tudi Mitja Šipek (za izume), ki ga poznamo tudi kot vsestranskega kulturnega delavca. Tudi njemu veljajo naše prisrčne čestitke.

RADIO-TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1
Petek, 17. 4.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Nad mavrico – 10.30 Ivana Orleanska, ameriški film – 12.10 Dokumentacija o beguncih v Etiopiji – 13.00 Poročila – 13.50 Človeški sin Jezus, balet – 15.00 Oliver Twist, angleški film – 16.30 Velika noč – 17.05 Risanka – 17.30 Šest prstov na roki – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Anno Domini, boj mučenikov, 5. del – 22.30 Sladka usoda, kratki film o koncu sveta.

Sobota, 18. 4.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Sanje, miti, arhetipi – 10.15 Ljubezen brez besed, ameriški film – 12.00 Priče časa: Fritz Molden – 13.00 Poročila – 14.05 Pomlad na ledu, avstrijski film – 15.45 Živali iščejo dom – 16.00 Ostržek – 16.25 Skrivnostno življenje v morju – 17.05 Otroci za otroke – 17.30 Odkritja in iznajdbe – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Tedenski pregled sporeda – 18.25 Veselo v soboto – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Šport – 20.15 Štirje proti Viliju, družinska oddaja – 21.55 Na cestah San Francisca – 22.40 Ogleduh, francoski film.

Nedelja, 19. 4.: 12.00 Velikonočni nagovor papeža Janeza Pavla II. – 13.10 Poročila – 13.15 Velikonočne šege na Tirolskem – 14.00 Nekdaj – 14.05 Phar Lap, avstralski film – 15.50 Hura, velikonočni zajček je tu, lutkovna igra – 16.40 Nemogoča Zofija – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Poglej in uganj – 18.30 Znani psi v filmih – 18.50 Loto, žrebanje – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Tri sestre, gledališka predstava – 23.30 Na cestah San Francisca.

Ponedeljek, 20. 4.: 13.50 Domotožje, ameriški film – 15.15 Risanka – 16.25 Nemogoča Zofija, 2. del – 17.35 Pomlad v pesmi, Severna in Južna Tirolska – 18.30 Lindenstraße – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Pavliha, opera – 21.50 Nekoč – 21.55 Trije prvostvorniki, italijanski film – 23.40 Poročila – 23.45 Na cestah San Francisca.

Torek, 21. 4.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Ribniki in mlake – 10.30 Pomlad na ledu, avstrijski film – 12.00 Očka bo že uredil, dokumentacija o otrocih politikov – 13.00 Poročila – 13.55 Črni tulipan, francosko-italijansko-španski film – 15.45 Program po željah – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Inozemski report – 21.08 Poglej in uganj – 21.15 Izrinjeni, francoski film – 22.15 Sieverinški brivec, operna parodija – 23.45 Poročila.

Sreda, 22. 4.: 9.00 Poročila – 9.05 Primati: Čudoviti opičji svet – 9.30 Francoščina – 10.00 Ljudska glasbila – 10.15 Tehnike upodabljanja umetnosti – 10.30 Naša mala farma – 11.20 Spomini: Hermann Withalm – 12.20 Inozemski report – 13.10 Poročila – 16.30 Ubežnik, lutkovni oder – 17.05 Risanka – 17.30 Obalni piloti – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00

Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kaj in Abel, 2. del – 21.55 Kulturne vesti – 22.05 Slike v zrcalu – 22.20 Rdeča soba, italijanski film – 23.55 Poročila.

Četrtek, 23. 4.: 9.00 Poročila – 9.05 Primati: Čudoviti opičji svet – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Od rude do jekla – 10.15 Tehnike upodabljanja umetnosti – 10.30 Domotožje, ameriški film – 11.55 Risanka – 12.20 Klub seniorjev – 13.05 Poročila – 16.30 Otroška oddaja – 17.05 Risanka – 17.10 Sedem svetovnih čudes – 17.30 Zgodba plemenitega konja – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Blaznost z Dunaja, kabaret – 21.50 Filmski forum – 22.35 Šport.

TV AVSTRIJA 2
Petek, 17. 4.: 9.55 Hokej na ledu: Sovjetska zveza – Švica – 12.55 Hokej na ledu: Švedska – Nemčija – 15.50 Nekoč – 15.55 Hokej na ledu: Finska – Češkoslovaška – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Donatello, film o italijanskem kiparju – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.45 Šport – 23.00 Pravica do ljubezni, francoski film.

Sobota, 18. 4.: 14.55 Nekoč – 15.00 Tedenski pregled sporeda – 15.25 Šport – 19.00 Iz filmskega sveta – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Pravi učenec svojega gospodarja, ameriški film – 22.05 Šport – 23.50 Angleški komik Benny Hill.

Nedelja, 19. 4.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Velikonočni sprehod, ameriški musical – 11.10 Nekoč – 11.15 Koncert – 15.00 Športno popoldne – 16.55 Italijan na Dunaju: Dvorni skladatelj Salieri – 17.40 Veliki deset – 18.25 Poglej in uganj – 19.15 Nekoč – 19.25

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 17. 4.: Smrt – minljivost: Valentin Oman o novih stenskih slikah na Plešivcu Koroški liki (dr. R. Vospersnik) Jezikovni pogovor (J. Messner)

Sobota, 18. 4.: Duhovni nagovor (škof dr. Egon Kapellari) Velikonočne pesmi

Nedelja, 19. 4.: Velika noč v ljudskih običajih

Ponedeljek, 20. 4.: Voščila (M. Hartmann)

Torek, 21. 4.: Otrok in materina beseda

Sreda, 22. 4.: Narodno-zabavna glasba

Četrtek, 23. 4.: Rož-Podjuna-Zila

Akoja otroške pomoči – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kaj in Abel – 22.00 Chinatown, ameriški film.

Ponedeljek, 20. 4.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Lutkar, francosko-italijanski film – 11.00 Pomlad na Dunaju, koncert dunajskih simfonikov – 12.45 Obrazi Evrope – 12.55 Hokej na ledu: Finska – Nemčija – 15.55 Hokej na ledu: Sovjetska zveza – Amerika – 18.30 Oknar: Svet ikon – 19.15 Nekoč – 19.25 Novo v kinu – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Zakladnica Avstrija – 20.15 Kraj zločina – 21.45 Kuharski mojstri – 21.55 Dinastija – 22.40 Šport.

Torek, 21. 4.: 12.55 Hokej na ledu: Nemčija – Kanada – 15.55 Hokej na ledu: Švedska – Švica – 18.30 Agentka s srcem – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Hopala, spodrsilaj v svetu filma in televizije – 21.05 Poglej in uganj – 21.15 Poročila – 21.20 Šport – 22.45 Spomini – 23.45 Poročila.

Sreda, 22. 4.: 17.00 Naše okolje – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Kviz z otroki – 18.30 Agentka s srcem – 19.15 Nekoč – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Šport: Evropski nogometni pokal – 22.00 Leto dni po Černobilu – 23.15 Na cestah San Francisca.

Četrtek, 23. 4.: 12.55 Hokej na ledu: Sovjetska zveza – Finska – 15.55 Hokej na ledu: Amerika – Nemčija – 18.30 Agentka s srcem – 19.15 Nekoč – Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne vesti – 21.50 Klub 2.

TV LJUBLJANA
Petek, 17. 4.: 10.00 Tednik – 11.00 Mednarodna obzorja – 11.40 Sonce in senca – 15.30 Teletekst – 15.45 Tednik – 16.45 Mednarodna obzorja – 17.25 Poročila – 17.30 Makedonske

Petek, 24. 4.: Domača in ledinska imena (dr. A. Feinig)

Sobota, 25. 4.: Duhovni nagovor (dekan Kristo Srienč) Voščila (M. Hartmann)

Nedelja, 26. 4.: Junak proti svoji volji – Alpinist Duško Jelinčič od 0 na 8000

Ponedeljek, 27. 4.: Uspešnica meseca (Posnetek javne prireditve v Šentprimozu)

Torek, 28. 4.: Halo, partnerji! Partnerski magazin

Sreda, 29. 4.: Narodno-zabavna glasba

Večerna 21.00 – 22.00

Florjan Lipuš ob 50-letnici (4. 5.)

Četrtek, 30. 4.: Rož-Podjuna-Zila

Petek, 1. 5.: Praznični program

ljudske – 17.50 Fračji dol – 18.15 Ustvarjalno gospodarstvo: Vrsta pred kaščo je vedno dolga – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Srce gorate dežele – 21.05 Zgodovinska noč na Čebinah, dokumentarna oddaja – 22.30 Dnevnik – 22.45 Pomembno je ljubiti, francoski film.

Sobota, 18. 4.: 7.55 Teletekst – 8.10 Poročila – 8.15 Radovedni taček – 8.30 Pamet je boljša kot žamet – 8.35 Zadnje poletje otroštva – 9.05 Domača naloga – 9.25 Exlibris – 10.25 Pihalna godba Trbovlje – 10.55 Proslava ob 50-letnici Ustanovnega kongresa KPS, prenos – 12.15 V areni življenja: Miha Marinko – 13.10 Poročila – 16.30 Dogodivščine Marka Twaina, ameriški risani film – 17.55 Zdravilne vode: Radenci, Moravske toplice, Banovci – 18.25 Na zvezi – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: knjiga – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Kako dobiti milijonarja za moža, ameriški film – 21.55 Alpe-Jadran, informativno-mozaična oddaja – 22.25 Dnevnik – 22.40 V pričakovanju jutrišnjega dne.

Nedelja, 19. 4.: 9.00 Teletekst – 9.15 Poročila – 9.20 Živ žav, Indijanske legende – 10.15 Lutke in lutki – 10.20 Fračji dol – 10.45 V pričakovanju jutrišnjega dne – 11.25 Šopek domačih – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poročila – 15.35 Malu – 16.25 Poročila – 16.30 Odbojka (ženske) – 16.50 Prostor na soncu, ameriški film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: kino, Turistični nagelj – Neža – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Potovanje v Vučjak – 21.10 Zdravo – 22.30 Poročila.

Ponedeljek, 20. 4.: 10.00 Zrcalo tedna – 10.20 Agatha, angleški film – 16.45 Teletekst – 17.00 Mozaik – 17.20 Poročila – 17.25 Radovedni taček – 17.40 Pamet je boljša kot žamet – 17.45 Zadnje poletje otroštva – 18.15 Naša pesem – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Močno zdravilo – 21.00 Pogovor s predsednikom CK ZKS Milanom Kučanom – 22.00 Dnevnik – 22.15 Jugoslovanska Teveteka.

Torek, 21. 4.: 10.00 Prometna vzgoja – 10.10 Zemljepis – 10.30 Kraško podzemlje – 11.00 Jezikovni utrinki – 11.05 Angleščina – 11.35 Francoščina – 16.10 Teletekst – 16.25 Mozaik – 17.30 Poročila – 17.35 Tedenski zabavnik – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Pot navzdol, nemška drama – 21.55 Integrali – 22.35 Dnevnik.

Sreda, 22. 4.: 10.00 Mostovi – 10.30 Pot navzdol, nemška drama – 16.40 Teletekst – 16.55 Mozaik – 17.25 Poročila – 17.30 V ozvezdju postelje, predstava PDG Nova Gorica – 18.20 Skrivnosti morja: toplokrvne živali globin – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Dokumentarec meseca: Čez – 20.50 CAL, angleški film – 22.30 Dnevnik.

Četrtek, 23. 4.: 10.00 Kaj je film: zvok v filmu – 11.00 Izseljenci, švedski film – 16.20 Teletekst – 16.35 Šolska TV – 17.35 Poročila – 17.40 B. Jurca: Babičina resnična pravljica – 17.55 A. Foerster: Gorenjski slavček – 18.25 Potrošniška porota – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzorik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Tednik – 21.05 Vegetina kuhinja – 21.15 Sonce in senca – 22.15 Dnevnik – 22.30 Mir in razorožitev.

V soboto v Šentvid

V soboto 18. 4. ob 15.30 bosta na igrišču v Prinzhoferstraßi tekmovala SV St. Veit (2. divizija) in Slovenski atletski klub (Koroška liga) za vstop v 5. kolo avstrijskega pokala! SV St. Veit je v torek

z rezultatom 1:0 (1:0) premagal moštvo iz Matreia. SAK ima možnosti za napredovanje v naslednje kolo, zato navijači: v soboto v Šentvid!

Namizni tenis:

Bodo Selani trikrat prvaki?

Že dve koli pred zaključkom namiznoteniškega prvenstva v prvem razredu – vzhod si je moštvo DSG Sele/Zell I osvojilo naslov prvaka, saj je ugnalo najhujšega tekmeca SCA Šentvid z 8:2 (točke: Tone Novak in Mirko Oraže po 3, Herbert Falle 2). Z zmago 7:3 proti BSK Kelag (točke: Mirko Oraže in Stane Bec) so Selani še vedno brez poraza. Pred zadnjo tekmo v Wolfsbergu vodijo s 4 točkami prednosti, povrh tega pa imajo še dosti boljše razmerje po zmagah in izgubljenih igrah. S tem so praktično že prvaki.

Tudi drugo moštvo iz Sel (ki je dvakrat zaporedoma zmagalo s 7:3) ima lepe izgleda, da osvoji prvo mesto v tretjem razredu – vzhod, saj je Selanom v predzadnjem kolu pomagal NTK Celovec, ki je sotekmecu Selanom, moštvo Carinthie po izvrstnih igrah z rezultatom 5:5 odvzel eno točko, tako da Selani zdaj spet vodijo s točko prednosti. Prav v zadnjem kolu igrajo Selani z NTK Celovec: čaka nas torej slovenski derbi,

katerega se obe moštvi veselita: Selani, ker hočejo z zmago zagotoviti svoj podvig v drugi razred, Celovčani pa, ker hočejo prvo prvenstveno sezono končati vsaj z neodločenim rezultatom. **Derbi bo v sredo v Mladinskem domu, Mikschallee 4, pričetek pa je ob 19. uri.**

Dobro pa igrata tudi Marti Oraže in Nada Fojkar, ki sta visoko premagali Liebenfels s 5:0. Tako tudi dve presenetljivo vodita z dvema točkama prednosti pred KAC Celovec. Odločitev za naziv koroškega prvaka ter vstop v državno B ligo bo padla v zadnjem kolu, ki bo v sredo 22. aprila v Selah.

Rezultati slovenskih moštev:

BSG Carinthia – NTK Celovec 5:5. Točke za NTK: Kupper (2), Velik (2), Mohar (1). **ATSV Wolfsberg – Sele II 3:7.** Točke za Sele: Tone Korenjak (3), Marti Oraže (3), Korenjak/Oraže (1). **Sele I – BSK Kelag A 7:3.** Točke za Sele: Mirko Oraže (3), Stane Bec (3), Oraže/Bec (1).

Športni termini

Namizni tenis – Namizni tenis – Namizni tenis

20. 4. 6. tradicionalni ter 2. mednarodni velikonočni namiznoteniški turnir Šentprimoz (v skupinah: A – moški igralci iz inozemstva ter igralci koroškega prvenstva; B – mladinci (brez inozemcev); C – dekleta; D – domači igralci (12.000) – društveno prvenstvo). Po nagrajevanju ples in IZBOR POPEVK

21. 4. SCA St. Veit – SSK Obir Šentvid, 19.00
22. 4. NTK Celovec – DSG Sele/Zell Mladinski dom, 19.00
22. 4. DSG Sele/Zell – KAC (ženske) Farni dom, 19.00

Nogomet – Nogomet – Nogomet – Nogomet

18. 4. SV St. Veit – SAK (pokal) Šentvid (Prinzhoferstr.), 16.30
18. 4. Šmihel – St. Leonhard Šmihel, 16.30
18. 4. Reichenfels – Sele Reichenfels, 16.00
18. 4. Železna Kapla – Metlova Železna Kapla, 16.30
18. 4. Šentpavel – Globasnica Šentpavel, 16.30
18. 4. Sinča vas – Klopini Sinča vas, 16.45
18. 4. Glanegg – Kotmara vas Glanegg, 16.00
18. 4. Škofice – Galicija Škofice, 17.00
18. 4. Feldkirchen SAK (preloženo na 1. maj)
18. 4. Brnca – Lienz Brnca, 17.00
18. 4. Šmohor – Obervellach Šmohor, 17.00
18. 4. Mostič – Treibach Mostič, 15.45
18. 4. Breže – Pliberk Breže, 16.30
18. 4. Matrei – WAC Matrei, 16.00
18. 4. Irschen – VSV Irschen, 17.00
19. 4. Neca – Žitara vas Celovec, 10.15
19. 4. Bilčovs – Kraig Bilčovs, 16.00
19. 4. Bistrica v R. – Žihpolje Bistrica, 17.15
19. 4. Zvabek – Labot Zvabek, 17.00
20. 4. Šmohor – SAK Šmohor, 17.00
20. 4. Feldkirchen – Brnca Feldkirchen, 17.00
20. 4. Irschen – Pliberk Irschen, 17.00

Šah – Šah – Šah – Šah – Šah – Šah – Šah – Šah

20. 4. Hitropotezni športni turnir ASK Bekšlanj Kulturni dom na Brnici 9.00

Spominski tek

18. in 19. 4. Jubilejni 25. taborniški tek na Gradišču nad Muto (Slovenija)

Lahka zmaga proti zadnjemu SAK – Brnca 3:0 (1:0)

ASV-igrišče, 200 gledalcev, sodnik P. Ruch
Gole: Wölbl (39.), Velik (51.), Pichorner (70.)

Kratko povedano: Tekma ni bila preveč napeta in razburljiva, vendar SAK je dosegel svoj cilj. Od vsega začetka se je nasprotnik branil, vendar z destruktivno igro ni uspel. Slovenski nogometaši so polagoma stopnjevali pritisk in v 39. minuti je Kristijan Wölbl z lepim zadetkom povedel domače moštvo. Preigral je tri branilce in še golmana in mirno potisnil žogo v gol. Po zamenjavi strani se je razvila podobna slika. SAK je igral mirno s terensko premočjo, ki jo je uveljavil tudi z zadetki. V 51. minuti je Marjan Velik povisal na 2:0. Malo navrh pa se je najboljši nasprotnik igralcev Rabitsch spozabil; maščeval se je, ker ni dobil žoge, zato pa je moral zapustiti igrišče. Iz prostega strela je Velik idealno serviral žogo

visoko pred gol, kjer je Pichorner z glavo premagal vso obrambo. 3:0! Kmalu nato so Brnčane začeli zapuščati živci. Antolitsch je dobil rdeči karton, ker je skušal grobo nešportno ustaviti igralca SAK. Sam kapetan gostujočega moštva je po igri dejal, da sta bili izključitvi upravičeni.

Čeprav je preostalo do konca igre še četrte ure in čeprav je trener Jagodič vključil v igro še dva sveža igralca (Lesjaka in Poldeja Sadjaka) se sakovcem ni posrečil še en gol.

Sedaj čakata SAK dve izredno težki tekmi: v soboto je na vrsti pokalna tekma proti Šentvidu, samo 48 ur pozneje – na velikonočni ponedeljek – pa igrajo na tujem proti Šmohorju.

Koroška liga

Tudi v 17. kolu koroške lige niso igrala vsa moštva. Odpovedana je bila igra FC Möltal proti Mostiču. V soboto so bila na sporedu štiri zanimiva srečanja, v vseh so zmagali domačini. Najbolj presenetljiv je bil visok rezultat Beljačanov proti Trgu – 3:0, ki je štirikrat (!) zadel le prečko! Vodeči Lienz je napredoval spet za dve točki, a je šele po trdi borbi premagal Šmohor z 2:1. Novinec Treibach je zaslužen premagal Breže z 2:0. Z istim izidom se je drugouvrščeni WAC „predstavil“ v Irschnu.

Domača moštva so se uveljavila tudi v nedeljo. Pliberk si je zmago proti Matreiu

zagotovil že v prvem polčasu, Slovenski atletski klub pa proti zadnjouvrščenemu moštvu iz Brnce ni imel nikakršnih težav – zmagal je s 3:0!

Skupna bilanca drugega vigrednega tekmovanja je zares nenavadno enostranska: šest tekem, šest zmag domačinov; razmerje golov 14:2. Redkokdaj so bili gostje tako neučinkoviti.

Vrstni red na lestvici ostane nespremenjen: 1. Lienz (26 točk), 2. WAC (24 točk in tekma manj), 3. SAK (23 in tekma manj), 4. Trg (20–1), 5. Irschen (19–1), 6. Breže (18), 7. Pliberk (18–1) ... 13. Mostič (9–1), 14. Brnca (5–1).

ŠAH – ŠAH – ŠAH – ŠAH – ŠAH – ŠAH – ŠAH – ŠAH

Lestvice s slovenskimi moštvi po končani sezoni 1986/87

1. razred/vzhod

1. SŠZ Cartans I	11 9 1 1	77
2. SG Wolfsberg II	11 8 2 1	76
3. Gospa sveta II	11 5 3 3	63
4. Wietersdorf II	11 5 1 5	58,5
5. ASK Celovec III	11 6 1 4	58
6. Hüttenberg I	11 5 2 4	55
7. SSK „Obir“ I	11 6 0 5	52,5
8. ESV Šentvid II	11 4 1 6	52
9. Wolfsberger AC II	11 4 2 5	51,5
10. Wölfnitz I	11 3 3 5	50
11. ÖDK Celovec I	11 1 3 7	40,5
12. Celovec-vzhod II	11 0 1 10	26

2. razred/vzhod:

1. SV Eitweg I	10 9 1 0	82,5
2. Toyota/Grießer I	10 9 0 1	81
3. BSG Raiffeisen I	10 8 1 1	72,5
4. Wietersdorf III	10 5 1 4	52,5
5. Magistrat Cel. II	10 4 1 5	51,5
6. Althofen II	10 4 2 4	44,5
7. SŠZ Pos. Celovec II	10 4 1 5	41,5
8. Sveče/Bistrica II	10 2 0 8	35,5
9. ESV Celovec I	10 1 2 7	31
10. Liebenfels I	10 2 2 6	30
11. ÖDK Šentandraž II	10 1 1 8	27,5

3. razred/B:

1. Tanner Celovec II	11 10 0 1	61,5
2. ASK Celovec IV	11 7 2 2	53,5
3. SV Svatne I	11 7 0 4	47,5
4. PSV/HSV Cel. II	11 5 3 3	43,5
5. Blatograd II	11 5 3 3	41
6. Gospa sveta III	11 4 2 5	35

7. Blinden-SG I	11 4 1 6	34,5
8. Toyota/Grießer II	11 4 0 7	33,5
9. ÖDK Celovec II	11 4 1 6	30
10. SC Semmelrock III	11 3 0 8	28,5
11. SŠZ Pos. Bilčovs III	11 4 0 7	28,5
12. DSG Kstanje II	11 3 0 8	25

Pregled šahistov SŠZ po ekipah:

Mladinca Herbert Rulitz (1704 točk) in Franc Kernjak (1515) sta igrala celo sezono v vseh treh ekipah ŠD SŠZ!

Cartrans I: Lojz Gallob 1939, Franci Rulitz 1934, Gorazd Živkovič 1908, Ivko Ferm 1773, Branko Kolter 1726, Jozi Amrusch 1710 in Ivan Lukar 1672.

Posojilnica Celovec II: Mirko Laußegger 1691, Peter Waldhauser 1680, Rupert Reichmann 1649, Tončka Einspieler 1601, Mirko Wieser 1562, Joško Pack 1504, Robert Hedenik 1455 in Tone Kropiunik.

Posojilnica Bilčovs III: Hanzi Gasser 1432, Mihi Weber 1370, Filip in Gašpar Ogris-Martič, Joško Boštjančič in Mark Sodja.

Spodnja liga vzhod

SCA Šentvid – Šmihel 3:2 (1:0) – Proti tehnično boljšim Šentvidčanom se Šmihelčani niso znali uveljaviti. Šmihelčani so na 9. mestu lestvice.
Gole: W. Berchtold (46.) in Kraussler (67.)

Osebn komentar po igri

Danes: Ljubiša Dalanović

„Kako ocenjuješ igro?“

Pred igro smo pričakovali zmago, ker smo boljše moštvo. Drži, začeli smo nekoliko nervozno. Ko smo dali prvi gol se je igra pomirila – vse je šlo normalno. Najboljši igralci so bili Kristijan Wölbl, Miha Kreutz in Marjan Velik.

Ubrani si tudi nekaj nevarnih strelav.

Nisem imel problemov. Mislim, da sem v dobri formi. Veliko treniram.

Kaj si želiš za pokalne tekme?

Za nasprotnika bi si želel moštvo iz Šentvida. Močnejši so od Matreia. Za SAK pa velja, da igra z večjo motivacijo proti moštvom, ki so boljši. V tekmi 4. kola za avstrijski pokal si seveda želim zmago. V pripravi smo premagali Šentvid s 7:2. Imamo možnost, da pridemo v naslednje kolo. Mislim, da so šanse razdeljene 50:50.

Nogomet

Prvi razred Kapelčani zmagali v derbiju, Bilčovs samo remiziral

Bilčovs – Vrba 1:1 – S takšno igro Bilčovs ne bo postal prvak! Proti Vrbi, ki je uvrščena sredi lestvice, so domačini izenačili šele proti koncu tekme. Schöffmann je rešil točko.

Kraig – Kotmara vas 1:1 – Kotmirčani se vigredi dobro borijo. V Kraigu malokdo iztrži točko, njim je to uspelo. Gol je dal Holzer.

Globasnica – Železna Kapla 2:4 – Zanimivo, da Kapelčani redno zmagujejo proti Globasnici. Že do odmora so si priigrali prednost dveh golov in jo obdržali. Norbert Kuchar je trikrat zatresel mrežo, kar je bilo odločilno.

Klopini – Grebinj 4:1 – Dve povsem različni polovici. V prvem delu so dominirali gostje in celo vodili z 1:0. Po premoru se je potek spreobrnil. Napadali so samo še domačini in po vrsti streljali gole. K zmagi je 2 gola prispeval tudi Selan Travnik.

Žitara vas – Reichenfels 1:1 – „Avdičeva“ ekipa je dobro pripravljena, a je zamudila priložnost, da bi proti močnemu novincu zabeležila zmago in se približala vodilju.

Tekmo Sele – Žrelec so odpovedali.

Drugi razred

Galicija – Bistrica 3:0 – Po zanesljivi zmagi je Galicija takorekoč prvak, ker je istočasno zasledovalka (Šmarjeta) po nepotrebnem oddala točko. Naskok znaša štiri točke!

Žvabek – Mauterndorf 0:1 – Skoraj bi domačinom uspela majhna senzacija, če bi proti prvemu ostali neporaženi. Borili so se pošteno in sorazmerno dolgo preprečevali uspešen zaključek gostov. Sele v zadnjih minutah je padel gol.

Peticija narodnih manjšin v Avstriji KVSE

5

Industrializacija in obsežna izgradnja cesarskega glavnega mesta Dunaja ob prelomu stoletja sta pritegnili tudi množico mladih ljudi iz čeških dežel. Ti priseljenci, ki so se udomačili v veleindustriji in deloma tu proletarskem okolju, so kmalu postali cilj narodnostne diskriminacije; to so ostali do danes.

Dunajska kulturna scena, predvsem humor in kabaret, to skoraj vsak dan potrjuje – skoraj ni dunajskega komika, ki se ne bi norčeval iz Čehov. Tudi na radiu ni dosti drugače. Na radiu in televiziji ni nobenih čeških in slovaških oddaj, tem bolj pogosto oddajajo zbadljivke o Čehih.

Položaj je še bolj resen, če diskriminira država. Tako so pred kratkim po naročilu ministrstva za pouk za šolsko televizijo snemali kratke filme o manjšinah v Avstriji. Film o češki manjšini je izrazil negativne. Poln je predsodkov, izkrivljanj in polresnic. Namesto da bi služil razumevanju med češko manjšino in večinskimi narodom v preteklosti in sedanjosti, kliče duha nestrpnosti in šovinizma. Kako naj drugače razumemo naslednji odlomek v tem filmu: „Čehi so na Dunaj prišli pred 1. svetovno vojno, med vojnama so jih tu trpeli, med 2. svetovno vojno so jih hoteli izseliti, da bi ublažili stanovanjsko stisko, zdaj pa so še vedno tu!“ „Kot se spodobi“, je tudi naglašeno, da so Čehi vedno pripadali najnižjemu družbenemu sloju, pa tudi zbadljivke na češka imena

v tem kratkem filmu ne manjka. Zato pa niti besede o pomembni vlogi Čehov v odporiškem gibanju proti nacistični vladavini ali o tem, da so številni pripadniki te narodne skupnosti trpeli v koncentracijskih taboriščih in žrtvovali življenje za svobodno in demokratično Avstrijo. Na koncu doseže film višek v ugotovitvi, da je češka manjšina samo še skupina starih ljudi, mladina pa naj bi iskala samo še družbo nemško govorečih. Z drugimi besedami: problem te manjšine se bo rešil sam v desetih letih. Ministrstvo za pouk je odločne proteste Manjšinskega sveta češke in slovaške narodne skupnosti proti temu šolskemu filmu zavrnilo, češ da so neutemeljeni.

Bistven dejavnik za obstoj manjšine je šolstvo. Češko šolstvo na Dunaju, ki ima že več kot stoletno tradicijo, se bori za preživetje. Dolga pot do edine češke šole na Dunaju, ki še obstaja, je za mnoge učence huda telesna obremenitev, za njihove starše pa tudi finančna, ker se morajo najmlajši voziti s šolskimi avtobusi. V zadnjih letih smo uspeli, čeprav s težavo, dobiti subvencije, s katerimi deloma pokrijemo te stroške.

Odločilnejši problem pa je diskriminacija. Ali je kaj čudnega, če številni češki starši, da o mešanih zakonih ne govorimo, pošljejo otroke v nemško šolo, da bi ga obvarovali pred diskriminacijo? Diskriminacija je pač eden od najvažnejših vzrokov asimilacije. Ni treba junaštva, da je človek pripadnik večinskega

naroda. Da pa se kot pripadnik manjšine, ki se vedno srečuje z diskriminacijo in poniževanjem, upre skušnjavam asimilacije, za to je potrebna določena mera junaštva. Predvsem pa je za ohranitev identitete in zagotovitev obstoja neke narodne skupnosti potrebno spoštovanje in upoštevanje človekovih pravic; teh pa češka in slovaška narodna skupnost žal ne uživa brez diskriminacije, kot to zahtevajo načela Sklepne listine KVSE.

Zato gre prošnja, ki jo češka in slovaška narodna skupnost na Dunaju naslavlja na dunajsko srečanje predstavnikov držav udeleženk KVSE, v to smer.

Položaj madžarske narodne skupnosti na Gradiščanskem

Madžarska narodna skupnost je doma v srednjem in južnem delu Gradiščanskega, kjer so njihove prednike pred tisoč leti naselili prvi ogrski kralji. To področje je do leta 1921 spadalo h kraljevini Ogrski, potem pa je bilo priključeno Avstriji. Od takrat število pripadnikov narodnih skupnosti hitro pada; v šestdeset letih je narodna skupnost po uradni statistiki izgubila 73% pripadnikov, samo v zadnjih desetih letih 26,9%. Razlog za ta dramatičen padec števila je predvsem v tem, ker oblasti ne izpolnjujejo mednarodnih dogovorov in zakonov za varstvo narodnih skupnosti. (se nadaljuje)